

בנק אגוד בע"מ

דוח מפורט על סיכונים –

גילוי לפי נדבך 3

ומידע נוסף על סיכונים

בנק אגוד
UNION BANK

תוכן עניינים

4	רקע.....
4	עיקרון הגילוי.....
5	מידע צופה פני העתיד.....
6	תחולת היישום.....
6	מבנה ההון.....
20	הלימות ההון ומינוף.....
20	הוראות רגולטוריות חדשות העוסקות בנושאי מדידה והלימות הון.....
20	הערכה פנימית של נאותות הלימות ההון (ICAAP).....
20	תכנון ההון ויעדי ההון.....
21	תיאור שימוש במבחני קיצון במסגרת תכנון ההון.....
22	מידע נוסף על נכסים משוקללים בסיכון.....
24	יחס מינוף.....
27	הערכת החשיפה לסיכונים ואופן ניהולם.....
27	הממשל התאגידי בתהליך ניהול הסיכונים בבנק.....
27	תאבון סיכון.....
29	סיכון אשראי.....
29	סיכון ריכוזיות תיק האשראי.....
36	סיכון אשראי - גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית.....
39	הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית.....
41	סיכונים אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.....
42	סיכון שוק.....
42	ניהול סיכון השוק.....
43	אמידת סיכונים השוק ובקרתם.....
43	ניהול פוזיציות בתיק למסחר.....
43	התייחסות לאירועים לאחר תאריך המאזן.....
43	מודלים לניהול סיכונים שוק.....
44	סיכון ריבית.....
47	סיכון בסיסי.....
48	סיכון מניות.....
50	סיכון אופציות.....
51	סיכון תפעולי.....
51	ניהול הסיכונים התפעוליים.....
51	מערכות המידע והמחשוב של הבנק.....
51	הגנת הסייבר ואבטחת מידע.....
51	המשכיות עסקית - היערכות למצבי חרום.....
53	מידע נוסף על סיכונים אחרים.....
53	סיכונים מובילים ומתפתחים.....

53	סיכון ציזת
53	סיכון משפטי
54	סיכון מוניטין
54	סיכון אסטרטגי
54	סיכון סביבתי
55	יחס כיסוי הנזילות
58	סיכון נזילות ומימון
58	מודל הנזילות הפנימי
58	תוכניות מימון בשעת חירום

רשימת טבלאות

4	טבלה 1: מדדים עיקריים
7	טבלה 2: נתוני ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
7	טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
17	טבלה 4: הרכב המאזן הפיקוחי
18	טבלה 5: דוח תנועה בהרכב הון פיקוחי
21	טבלה 6: רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי
23	טבלה 7: נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עיסוקיות
24	טבלה 8: תנועה בנכסי סיכון
25	טבלה 9: יחס מינוף לפי הראות המפקח על הבנקים
25	טבלה 10: השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
25	טבלה 11: יחס המינוף
27	טבלה 12: מבנה ארגוני של ניהול הסיכונים
29	טבלה 13: חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי* עיקריים
31	טבלה 14: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות
31	טבלה 15: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות* אשראי עיקריים
33	טבלה 16: סכום הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרת הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי
34	טבלה 17: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
36	טבלה 18: טבלת המיפוי לדירוגי חברת הדירוג Moody's
37	טבלה 19: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי
39	טבלה 20: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבובות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי
41	טבלה 21: פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים
41	טבלה 22: פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכונים תיק האשראי של הבנק
42	טבלה 23: דרישות הון בגין סיכונים שוק
44	טבלה 24: ריכוז מגבלות סיכון השוק הכוללות והחשיפה בפועל במיליוני ש"ח במונחי VAR
45	טבלה 25: השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים
46	טבלה 26: השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית 4 על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים
47	טבלה 27: רגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד
48	טבלה 28: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
49	טבלה 29: היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו
49	טבלה 30: דרישות הון בגין קבוצות של מניות
50	טבלה 31: קשר בין סעיפי המאזן לפוזיציות שנקללו במדידת סיכון השוק
55	טבלה 32: יחס כיסוי הנזילות
57	טבלה 33: נכסים נזילים באיכות גבוהה
58	טבלה 34: סיכום של נכסים משועבדים ולא משועבדים

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן "הבנק") נוסד בשנת 1951. הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רישיון בנק לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א - 1981. מניות הבנק רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

לבנק 37 סניפים ושלוחות הפזורים ברחבי הארץ ומרכז אחד ללקוחות בנקאות פרטית (פרמיום). הבנק מספק ללקוחותיו מגוון שרותי בנקאות. בהתאם לנתונים שפורסמו בדוחות כספיים מאוחדים של כלל הבנקים בישראל ליום 31 בדצמבר 2015, הבנק הוא השישי בגודלו במערכת הבנקאית בישראל.

עיקרון הגילוי

דוח זה כולל דרישות גילוי שפורסמו על ידי ועדת באזל, כפי המפורט בנדבך 3 להוראות (להלן: "נדבך 3"), ודרישות הגילוי על הסיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (להלן: "FSF") ודרישות גילוי שפורסמו על ידי צוות משימה לשיפור הגילוי (להלן: "EDTF") שהוקם על ידי המוסד ליציבות פיננסית (להלן: "FSB") לשיפור הגילוי על הסיכונים בתאגידים בנקאיים. בנוסף, במסגרת הגילוי נכללו דרישות גילוי נוספות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

מובהר, כי ככלל, התיאור בדוח המפורט על הסיכונים לרבעון זה מתייחס לאירועים ושינויים מהותיים שחלו בתחום הסיכון בבנק בתקופת הדיווח אל מול הפרסום השנתי האחרון. לפיכך, יש לעיין בדוח יחד עם דוח הבנק לשנת 2015 כפי שפורסם במערכת המידע "מגנא" ביום 29 בפברואר 2016 (מספר אסמכתא 2016-01-036799), ועם הפרק "סקירת הסיכונים" בדו"ח דירקטוריון והנהלה. יחד עם זאת, בחלק מהמקרים, לשם שלמות התמונה, כלל הבנק תיאור הכולל גם מידע בתחום, על אף שלדעתו אינו מידע מהותי.

טבלה 1: מדדים עיקריים

30 ביוני 2016	30 ביוני 2015 ¹	31 בדצמבר 2015 ¹	
במיליוני ש"ח / אחוזים			
2,480	2,380	2,429	הון עצמי רובד 1 (מיליון ש"ח)
1,109	1,291	1,259	הון רובד 2 (מיליון ש"ח)
25,454	24,938	24,893	נכסי סיכון (מיליון ש"ח)
9.74%	9.54%	9.76%	יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון (%)
9.20%	9.04%	9.12%	יחס הון עצמי רובד 1 רגולטורי נדרש ² (%)
14.10%	14.72%	14.82%	יחס הון כולל לנכסי סיכון (%)
12.70%	12.54%	12.62%	יחס הון כולל רגולטורי נדרש ²
111%	91%	98%	יחס כיסוי נזילות (%) ^{3,4}
80%	60%	60%	יחס כיסוי נזילות רגולטורי נדרש ^{3,4}
5.45%	5.38%	5.36%	יחס מינוף (%) ^{3,5}
5%	5%	5%	יחס מינוף רגולטורי נדרש ⁵

- נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של החוזר בדבר דיווח של תאגידים בנקאים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ראה באור 1.ג.2. לדוח כספי.
- דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% יחס הון כולל בשיעור 12.5% חלות מיום 1 בינואר 2015. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2015 חלות דרישת הון נוספות בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי

יוחס ההון הכולל המזערי שיידרש ע"י המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.32% ו-12.82%, בהתאמה.

3. ההוראות בנוגע ליחס כיסוי הנזילות (הוראה 221) ויוחס המינוף (הוראה 218) נכנסו לתוקף החל מ-1 באפריל 2015 זאת בהתאם להתניות והוראות מעבר של הפיקוח על הבנקים.

4. יחס כיסוי הנזילות מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות חודשיות במשך הרבעון המדווח. יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים יגדל באופן הדרגתי מ-60% ליום 1 באפריל 2015, 80% ליום 1 בינואר 2016 ועד לשיעור של 100% ביום 1 בינואר 2017. עם זאת, בנק שלמועד תחילת יישום ההוראה עמד ביחס המינימלי הנדרש אינו רשאי לרדת מיחס זה.

5. בהתאם להוראות המעבר, הבנק נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי של 5% שנדרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 באפריל 2015.

מידע צופה פני העתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח על הסיכונים, שאינו מתייחס לעובדות ההיסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחויות המשבר הפיננסי העולמי ואי הוודאות הכרוכה בהשלכותיו, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, התנהגות המתחרים ושינויים ספציפיים שיפורטו להלן.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "צפי", "אמור", "חזוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצון", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. השימוש בביטויים צופי עתיד אלו, כרוך בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהוא מבוסס על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים לא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר על תחזיות לעתיד בנושאים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ועל תוכניות העבודה ותקציב הבנק לשנת 2016. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הנכלל בדוחות אלה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוחות על מידע כאמור.

תחולת היישום

גילוי על פי נדבך 3

בנק אגוד לישראל בע"מ אינו מחזיק בחברות בנות בנקאיות, לאור זאת הדרישות של הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות באזל 3, מיושמות ברמה מאוחדת בלבד.

על פי כללי החשבונאות המקובלים, חברות בנות הנשלטות במישרין או בעקיפין על-ידי הבנק מאוחדות בדוחות הכספיים, בעוד שלמטרות פיקוח על הון, חלים לעתים כללי איחוד שונים. יחד עם זאת, ליום 30 ביוני 2016 לא קיימים הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי החשבונאות ובסיס האיחוד הפיקוחי למטרות הלימות הון.

לפרטים נוספים בדבר חברות מוחזקות עיקריות של הבנק ראה ביאור 14 בדוח הכספי השנתי לשנת 2015 ומידע נוסף בפרק על ממשל תאגידי.

מבנה ההון

גילוי על פי נדבך 3

מדידת ההון מבוססת על חלוקת ההון להון רובד 1 (הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) ולהון רובד 2, נכון למועד הדיווח לא קיים הון רובד 1 נוסף.

אין שינוי במבנה ההון לעומת הדיווח בדוח המפורט על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2015.

מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות הנדחים שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב- 10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022.

נכון למועד הדיווח מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות הנדחים שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים עד לתקרה של 60% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013.

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 נקבעו מגבלות על מבנה ההון:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה. מגבלה זו אינה כוללת את מכשירי ההון שנכללו קודם לתחילת הוראה זו בהון רובד 2 עליון, וזאת בגובה יתרת אותם מכשירים ליום 31 בדצמבר 2013 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 (ההון הפיקוחי - הוראות מעבר).

טבלה 2: נתוני ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון

גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2015 ¹	ליום 30 ביוני 2015 ¹	ליום 30 ביוני 2016	במיליוני ש"ח
			הון לצורך חישוב יחס ההון ²
2,429	2,380	2,480	הון עצמי רובד 1
2,429	2,380	2,480	הון רובד 1
1,259	1,291	1,109	הון רובד 2
3,688	3,671	3,589	סה"כ הון כולל

1. נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של החוזר בדבר דיווח של תאגדים בנקאים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ראה באור 1.ג.2. לדוח כספי.

2. לפרטים נוספים ראה טבלה 3 להלן.

סך ההון הכולל של הבנק הסתכם ביום 30 ביוני 2016 ב- 3,589 מיליון ש"ח לעומת 3,671 מיליון ש"ח ביוני 2015 ו-3,688 מיליון ש"ח בסוף שנת 2015. הקיטון בהון לעומת סוף שנת 2015 נובע, בעיקר, מקיטון של כ- 147 מיליון ש"ח בשטרי ההון, מרווח בסכום של 34 מ' ש"ח ומגידול בקרן הון בגין ני"ע זמינים למכירה של כ-29 מ' ש"ח.

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון

גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2015 *	ליום 30 ביוני 2015 *	ליום 30 ביוני 2016	במיליוני ש"ח
סכומים שלא נוכ מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 הפניות למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכ מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 יתרה	סכומים שלא נוכ מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 יתרה	
			הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים
			1 הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
א' - 952	- 952	- 952	
			2 עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
ב' (8) 1,412	(8) 1,369	(5) 1,443	
			3 רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
ג' (19) 66	(17) 65	(12) 89	
			4 מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
- -	- -	- -	

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 30 ביוני 2016		ליום 30 ביוני 2015 *		ליום 31 בדצמבר 2015 *																																																																																																			
	סכומים	שלא נוכו	סכומים	שלא נוכו	סכומים	שלא נוכו																																																																																																		
	מההון	מההון	מההון	מההון	מההון	מההון																																																																																																		
	הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים																																																																																																		
	לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול																																																																																																		
	הנדרש	הנדרש	הנדרש	הנדרש	הנדרש	הנדרש																																																																																																		
	לפני אימוץ	לפני אימוץ	לפני אימוץ	לפני אימוץ	לפני אימוץ	לפני אימוץ																																																																																																		
	הוראה	הוראה	הוראה	הוראה	הוראה	הוראה																																																																																																		
	202	202	202	202	202	202																																																																																																		
	בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם																																																																																																		
	למאזן	למאזן	למאזן	למאזן	למאזן	למאזן																																																																																																		
	הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי	הפיקוחי																																																																																																		
	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה																																																																																																		
	3	3	3	3	3	3		במיליוני ש"ח						5	הזרמות הון קיימות							מהמגזר הציבורי שיוכרו							עד ליום 1.1.2018						6	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט)						7	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	2,484	2,386		2,430			הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוח וניכויים						8	התאמות יציבותיות להערכות שווי						9	מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלוונטי						10	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם						11	מיסים נדחים לקבל שמימושם מבוסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי (temporary differences)						12	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן						13	פער שלילי (shortfall) בין הפרשות להפסדים צפויים						14	גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח					
	במיליוני ש"ח																																																																																																							
5	הזרמות הון קיימות																																																																																																							
	מהמגזר הציבורי שיוכרו																																																																																																							
	עד ליום 1.1.2018																																																																																																							
6	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט)																																																																																																							
7	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	2,484	2,386		2,430																																																																																																			
	הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוח וניכויים																																																																																																							
8	התאמות יציבותיות להערכות שווי																																																																																																							
9	מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלוונטי																																																																																																							
10	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם																																																																																																							
11	מיסים נדחים לקבל שמימושם מבוסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי (temporary differences)																																																																																																							
12	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן																																																																																																							
13	פער שלילי (shortfall) בין הפרשות להפסדים צפויים																																																																																																							
14	גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח																																																																																																							

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

		ליום 30 ביוני 2016		ליום 30 ביוני 2015 *		ליום 31 בדצמבר 2015 *	
		ישראל		ישראל		ישראל	
		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
15	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההגון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק	(4)	(3)	(1)	(1)	(1)	ד'
16	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שיסולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-	-	-	-	-	-
17	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבויות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)	-	-	-	-	-	-
18	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים	-	-	-	-	-	-
19	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי (בסכום העולה על 10% מהון עצמי רובד 1)	-	-	-	-	-	ה'
20	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-	-	-	ו'

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי דברך 3

		ליום 30 ביוני 2016		ליום 30 ביוני 2015 *		ליום 31 בדצמבר 2015 *	
		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	
		יתרה		יתרה		יתרה	
		במיליוני ש"ח					
21	זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומן עולה על 10% מהון עצמי רובד 1	-	-	-	-	-	-
22	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1	-	(5)	(7)	-	-	ז'
23	סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי	-	-	-	-	-	-
23.א.	מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים	-	-	-	-	-	-
23.ב.	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	-	-	-	-	-	-
24	מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי	-	-	-	-	-	-
25	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-	-	-	-	-	-
25.א.	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	-	-	-	-	-	-
25.ב.	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	-	-	-	-	-	-
26	ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים	-	-	-	-	-	-
27	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1	(4)	(6)	(1)	-	-	-

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 31 בדצמבר 2015 *	ליום 30 ביוני 2015 *	ליום 30 ביוני 2016	
סכומים		סכומים	סכומים	
שלא נוכו		שלא נוכו	שלא נוכו	
מההון		מההון	מההון	
הכפופים		הכפופים	הכפופים	
לטיפול		לטיפול	לטיפול	
הנדרש		הנדרש	הנדרש	
לפני אימוץ		לפני אימוץ	לפני אימוץ	
הוראה		הוראה	הוראה	
202		202	202	
בהתאם		בהתאם	בהתאם	
למאזן		לבאזל 3	לבאזל 3	
הפיקוחי	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
				במיליוני ש"ח
	2,429	2,380	2,480	28 הון עצמי רובד 1
				הון רובד 1 נוסף: מכשירים
				29 מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו
-	-	-	-	-
				30 מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	-	-	-	-
				31 מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	-	-	-	-
				32 מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
-	-	-	-	-
				34 מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'
-	-	-	-	-
				35 מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף
-	-	-	-	-
				36 הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
-	-	-	-	-
				הון רובד 1 נוסף: ניכויים
				37 השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חזויים)
-	-	-	-	-
				38 החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף
-	-	-	-	-

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

		ליום 30 ביוני 2016		ליום 30 ביוני 2015 *		ליום 31 בדצמבר 2015 *	
		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202	
		יתרה		יתרה		יתרה	
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
39	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עלה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-	-	-	-
40	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-	-	-	-
41	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	-	-	-	-	-	-
41.א.	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	-	-	-	-	-	-
42	ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים (כאמור בסעיף 12 בהוראה 202).	-	-	-	-	-	-
43	סך כל הניכויים להון רובד 1 נוסף	-	-	-	-	-	-
44	הון רובד 1 נוסף	-	-	-	-	-	-
45	הון רובד 1	-	2,480	-	2,380	-	2,429
הון רובד 2: מכשירים והפרשות							
46	מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו	-	-	-	-	-	-
47	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	-	24	-	31	-	33
48	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'	-	880	-	1,024	-	1,018
							h'

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 30 ביוני 2016		ליום 30 ביוני 2015 *		ליום 31 בדצמבר 2015 *	
	סכומים	שלא נוכ	סכומים	שלא נוכ	סכומים	שלא נוכ
	מההון	מההון	מההון	מההון	מההון	מההון
	הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים	הכפופים
	לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול	לטיפול
	הנדרש	הנדרש	הנדרש	הנדרש	הנדרש	הנדרש
	לפני אימוץ	לפני אימוץ	לפני אימוץ	לפני אימוץ	לפני אימוץ	לפני אימוץ
	הוראה	הוראה	הוראה	הוראה	הוראה	הוראה
	202	202	202	202	202	202
	בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם	בהתאם
הפניות						
למאזן						
הפיקוחי	יתרה	לבאזל 3	יתרה	לבאזל 3	יתרה	לבאזל 3
	במיליוני ש"ח					
49	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2	880	-	1,024	-	1,018
50	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס הון רובד 2 לפני ניכויים	205	-	236	-	208
51	הון רובד 2 לפני ניכויים הון רובד 2: ניכויים	1,109	-	1,291	-	1,259
52	השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)	-	-	-	-	-
53	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים	-	-	-	-	-
54	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-	-	-
55	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-	-	-
56	ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על בנקים	-	-	-	-	-
56.א.	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	-	-	-	-	-
56.ב.	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף קודם	-	-	-	-	-

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	* ליום 31 בדצמבר 2015 *	* ליום 30 ביוני 2015 *	* ליום 30 ביוני 2016 *	
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 הפניות למאזן הפיקוחי		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 יתרה
				במיליוני ש"ח
				57 התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
-	-	-	-	-
				58 סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2
-	-	-	-	-
				59 הון רובד 2
-	1,259	-	1,291	1,109
				60 סך ההון
-	3,688	-	3,671	3,589
				61 סך נכסי סיכון משוקללים. יחס הון וכריות לשימור הון (באחוזים)
-	24,893	-	24,938	25,454
				62 הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
-	9.76%	-	9.54%	9.74%
				63 הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
-	9.76%	-	9.54%	9.74%
				64 ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
-	14.82%	-	14.72%	14.10%
				דרישות מזעריות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים
				65 יחס הון עצמי רובד 1 מזערי ¹ שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
-	9.12%	-	9.04%	9.20%
				66 יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
-	9.12%	-	9.04%	9.20%
				67 יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
-	12.62%	-	12.54%	12.70%
				68 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
-	133	-	99	127
				סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

		ליום 30 ביוני 2016		ליום 30 ביוני 2015 *		ליום 31 בדצמבר 2015 *	
		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202	
		יתרה		יתרה		יתרה	
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
69	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידיים פיננסיים (למעט תאגידיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה	-	-	-	-	-	-
70	זכויות שירות למשכנתאות (בניכוי מסים נדחים לשלם)	-	-	-	-	-	-
71	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה	-	239	-	223	-	-
		226					
		תקרה להכללת הפרשות ברובד 2					
72	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה	-	236	-	208	-	י
73	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית	-	286	-	284	-	-
74	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה	-	-	-	-	-	-
75	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים	-	-	-	-	-	-
		מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר					
76	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר	-	-	-	-	-	-
77	סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה	-	-	-	-	-	-
78	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר	-	-	-	-	-	-

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 31 בדצמבר 2015 *	ליום 30 ביוני 2015 *	ליום 30 ביוני 2016	
סכומים		סכומים	סכומים	
שלא נוכו		שלא נוכו	שלא נוכו	
מההון		מההון	מההון	
הכפופים		הכפופים	הכפופים	
לטיפול		לטיפול	לטיפול	
הנדרש		הנדרש	הנדרש	
לפני אימוץ		לפני אימוץ	לפני אימוץ	
הוראה		הוראה	הוראה	
202		202	202	
הפניות		בהתאם	בהתאם	
למאזן		לבאזל 3	לבאזל 3	
הפיקוחי	יתרה	יתרה	יתרה	
				יתרה
				במיליוני ש"ח
				79
				סכום שנוכה מהון רובד 1
				נוסף בשל התקרה.
				80
				סכום התקרה הנוכחית
				למכשירים הנכללים בהון
				רובד 2 הכפופים להוראות
				המעבר
				904
	1,055	1,055		סכום שנוכה מהון רובד 2
				בשל התקרה
				81
				75
		225		

1. יחס הון עצמי רובד 1 מזערי – יחס ההון בו נדרש הבנק לעמוד החל ביום 1 בינואר 2015. בנוסף, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור", נדרש הבנק להגדיל את היעד ליחס הון עצמי רובד 1 ויחס ההון הכולל בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור. יעד הון עצמי רובד 1 יגדל בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שידרש ע"י המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.32%-ו-12.82%. לא קיימת דרישה נפרדת ליחס הון רובד 1 מזערי.

* נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של החוזר בדבר דיווח של תאגדים בנקאים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ראה באור 2.ג.1. לדוח כספי.

טבלה 4: הרכב המאזן הפיקוחי

גילוי על פי נדבך 3

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	ליום 31 בדצמבר *2015	ליום 30 ביוני *2015	ליום 30 ביוני 2016	במיליוני ש"ח	
					נכסים
	6,668	7,144	4,399		מזומנים ופיקדונות בבנקים
	10,371	8,167	11,159		ניירות ערך
ה'	-	-	-		מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
ו'	-	-	-		מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף הפחתה
	10,371	8,167	11,159		מזה: ניירות ערך אחרים
	293	494	763		ניירות ערך שנשאלות או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
	22,505	22,685	23,897		אשראי לציבור
	(190)	(214)	(205)		הפרשה להפסדי אשראי
י-י'	(179)	(203)	(183)		מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2
	(11)	(11)	(22)		מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	22,315	22,471	23,692		אשראי לציבור, נטו
	-	-	-		אשראי לממשלה
	312	308	303		בניינים וציוד
	255	335	328		נכסים בגין מכשירים נגזרים
	670	853	496		נכסים אחרים
	223	251	224		מזה: נכסי מס נדחה
ז'	-	5	-		מזה: נכסי מס נדחה בגין הפרשי עיתוי שנוכחו מההון
	443	602	272		מזה: נכסים אחרים נוספים
	4	4	4		נכסים מוחזקים למכירה
	<u>40,888</u>	<u>39,776</u>	<u>41,144</u>		סך כל הנכסים
	32,466	31,302	33,080		פיקדונות הציבור
	483	311	182		פיקדונות מבנקים
	1	-	-		פיקדונות הממשלה
	3,179	3,202	3,020		אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
	2,129	2,145	2,115		מזה: כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
	1,051	1,057	904		מזה: כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי
	-	-	-		מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
ח'+ט'	1,051	1,057	904		מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	293	393	474		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
ד'	1	1	4		מזה: בגין סיכון האשראי העצמי
	2,063	2,207	1,921		התחייבויות אחרות
י-י'	29	34	22		מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2
	<u>38,485</u>	<u>37,415</u>	<u>38,680</u>		סך כל ההתחייבויות
	2,403	2,361	2,467		הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

טבלה 4: הרכב המאזן הפיקוחי
גילוי על פי נדבך 3

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	ליום 31 בדצמבר 2015*	ליום 30 ביוני 2015*	ליום 30 ביוני 2016	
				במיליוני ש"ח
א'	952	952	952	מזה: הון מניות רגילות ופרמיה
ב'	1,404	1,361	1,438	מזה: עודפים
ב'	(8)	(8)	(5)	מזה: השפעת הוראות מעבר ליישום הוראה בנושא זכויות עובדים
ג'	21	22	51	מזה: רווח כולל אחר מצטבר
ג'	(19)	(17)	(12)	מזה: השפעת הוראות מעבר ליישום הוראה בנושא זכויות עובדים
ג'	26	26	26	מזה: קרנות הון
	<u>2,403</u>	<u>2,361</u>	<u>2,467</u>	סך כל ההון העצמי
	<u>40,888</u>	<u>39,776</u>	<u>41,144</u>	סך כל ההתחייבויות וההון

* נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של החוזר בדבר דיווח של תאגידים בנקאים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ראה באור 1.ג.2. לדוח כספי.

טבלה 5: דוח תנועה בהרכב הון פיקוחי
גילוי על פי EDTF

ליום 30 ביוני 2015 ¹	ליום 30 ביוני 2016	
		מיליוני ש"ח
		הון עצמי רובד 1
² 2,356	2,435	יתרת הון עצמי רובד 1 לסוף רבעון קודם
72	30	רווח לתקופה
(67)	17	תנועה ברווח כולל אחר
(84)	16	מזה: זמין למכירה
17	1	מזה: זכויות עובדים ³
-	-	שינויים הנובעים מהצגה מחדש
19	(2)	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים
<u>2,380</u>	<u>2,480</u>	יתרת הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני
		הון רובד 2
1,318	1,111	יתרת הון רובד 2 ליום 31 בדצמבר בשנה קודמת
-	-	שינוי במכשירי הון רובד 2 שהונפקו למשקיעי צד ג'
-	-	שינוי במכשירי הון רובד 2 שהונפקו למשקיעי צד ג' הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
-	-	שינוי כתוצאה מהוראות המעבר
(27)	(2)	שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
<u>1,291</u>	<u>1,109</u>	יתרת הון רובד 2 ליום 30 ביוני
<u>3,671</u>	<u>3,589</u>	סך הכל הון רגולטורי

ליום 31 בדצמבר 2015 ¹	
במיליוני ש"ח	
הון עצמי רובד 1	
2,344 ²	יתרת הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר בשנה קודמת
144	רווח לתקופה
(29)	תנועה ברווח כולל אחר
(17)	מזה: זמין למכירה
(12)	מזה: זכויות עובדים ³
(35)	שינויים הנובעים מהצגה מחדש
5	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים
<u>2,429</u>	יתרת הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר
הון רובד 2	
1,458	יתרת הון רובד 2 ליום 31 בדצמבר בשנה קודמת
-	שינוי במכשירי הון רובד 2 שהונפקו למשקיעי צד ג'
(4)	שינוי במכשירי הון רובד 2 שהונפקו למשקיעי צד ג' הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
(151)	שינוי כתוצאה מהוראות המעבר
(44)	שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
<u>1,259</u>	יתרת הון רובד 2 ליום 31 בדצמבר
<u>3,688</u>	סך הכל הון רגולטורי

1. נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של החוזר בדבר דיווח של תאגידים בנקאים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ראה באור 1.ג.2. לדוח כספי.
2. ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015. לאחר השפעת היישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה.
3. שינוי ביתרה המוכרת לצורך הלימות ההון - לאחר השפעת הוראות המעבר.

דוח זה הוצג לראשונה בדיווח ליום ה-31 בדצמבר 2015, והוא נועד לספק מידע בדבר התנועות שחלו במהלך תקופת הדיווח ברכיבי ההון הפיקוחי. הדוח מבוסס על יתרות שנכללו במסגרת הדוח הכספי ומוצג בהתאם ליתרות רכיבי ההון המשמשות לחישוב ההון הפיקוחי בכפוף להסדרי הוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

גילוי על פי נדבך 3

הלימות ההון של תאגיד בנקאי הינה מרכיב מרכזי בהערכת יציבותו של התאגיד.

הלימות ההון נבחנת באמצעות היחס שבין בסיס ההון לבין הסכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בעסקי הבנק, כהגדרתם בהוראות באזל 3.

הוראת באזל 3 שמה דגש על ניהול הסיכונים תוך קישור בין פרופיל הסיכונים של הבנק ואיכות ניהולם לבין הקצאת ההון הנדרשת, וזאת במטרה להביא לחיזוק עמידותה של המערכת הבנקאית בעתות משבר.

ההוראה קובעת דרישת הלימות ההון במערכת הבנקאית, על פיה על התאגידים הבנקאיים בישראל לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9.0% ויחס הון כולל בשיעור של 12.5%.

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית בתחומי סיכון האשראי וסיכון השוק, וגישת האינדיקטור הבסיסי עבור סיכונים תפעוליים.

הוראות באזל 3 מיושמות על בסיס מאוחד, וכן, לגבי החברות המוחזקות להן הבנק העמיד כתב שיפוי בהתאם להוראות באזל, לא קיים ולא חזוי מכשול להעברה מיידית של מקורות הון או לביצוע החזר התחייבויות של החברות המוחזקות על ידי הבנק.

הוראות רגולטוריות חדשות העוסקות בנושאי מדידה והלימות הון

לא פורסמו הוראות רגולטוריות חדשות העוסקות בנושאי מדידה והלימות ההון, מעבר למפורט בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

עם זאת, ביום 9 ביוני 2016 הודיע בנק ישראל כי הוא דוחה את מועד היישום בנושא דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים ליום 1 בינואר 2017.

הערכה פנימית של נאותות הלימות ההון (ICAAP)

הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת הסיכונים והקצאת הון על מנת להבטיח כי הבנק מקצה מספיק הון כנגד מכלול הסיכונים (להלן: "ICAAP"). במסגרת תהליך ה-ICAAP הבנק מבצע תהליך יזום של זיהוי והערכת כל אחד מהסיכונים המהותיים בכל אחת מהפעילויות המרכזיות בבנק. כמו כן נסקרים במסגרת זו מרכיבי המדיניות והמגבלות הקיימות, כלי המדידה והניטור, מערכות הדיווח, תהליכים ומוצרים עיקריים ומרכיבי הממשל התאגידי. ההערכה מסתייעת בסקירה איכותית וניתוח הנתונים הכמותיים, תוך בחינת יכולת הישענות על מודלים פנימיים.

תכנון ההון ויעדי ההון

גילוי על פי EDTF

יעד הלימות ההון – במסגרת דיוני הדיקטוריון באסטרטגיה התלת שנתית לשנים 2016-2018, קבע דירקטוריון הבנק מתווה עולה ליחס ההון, כך שיעד הון רובד 1 של הבנק לסוף שנת 2016 יעמוד על 9.8% ויעלה עד ליעד של 10.25% לסוף שנת 2017.

תכנון ההון - במסגרת הדיונים על תוכנית העבודה לשנת 2016 שהתקיימו בדירקטוריון בסוף דצמבר 2015, נקבע תכנון ההון לשנה זו. תכנון ההון השנתי נגזר מיעדי ההון שנקבעו בתכנית האסטרטגית התלת שנתית לשנים 2016-2018.

לעניין אופן תכנון ההון בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

תיאור שימוש במבחני קיצון במסגרת תכנון ההון

גילוי על פי EDTF

התממשותו בפועל של תרחיש קיצון והצורך לעמוד בתיאבון וסיבולת הסיכון, כפי שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, עשויים להביא לסטייה מתכנון ההון המקורי כפי שהוצג, כך שתחול פגיעה ביחסי ההון כפי שנקבעו. במסגרת הטמעת תהליכי ניהול הסיכונים הבנק בוחן מגוון תרחישי קיצון, מתוכם נבחר תרחיש הוליסטי מוביל ליישום במסגרת תכנון ההון ותהליך ה-ICAAP. בנוסף נבחן תרחיש בנק ישראל, המבוסס על תרחיש אחיד ותרחיש הופכי אשר השפעתו מביאה לירידת יחס הון הליבה לסיבולת הסיכון התחתונה.

תרחישי הקיצון מתייחסים לקווי העסקים והסיכונים העיקריים שזוהו בבנק תוך הערכת ההשפעה של כל אירוע קיצון על מספר מרכיבים: היקף נכסי הסיכון, הכנסות מריבית, שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, הכנסות שאינן מריבית, הוצאות, שינויים בקרן ההון, השלכה על הרווחיות הכוללת ועל יחסי ההון.

מניתוח תרחישי הקיצון עולה כי יחסי הלימות ההון בפועל והיעדים שנקבעו הולמים את יכולת הבנק לספוג הפסדים בלתי צפויים הבאים לידי ביטוי בתרחיש, תוך שאינם יורדים מיחסים מינימליים.

טבלה 6: רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי

גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 30 ביוני 2015		ליום 30 ביוני 2016		
דרישות הון כולל* (12.62%)	נכסי סיכון	דרישות הון כולל* (12.54%)	נכסי סיכון	דרישות הון כולל* (12.70%)	נכסי סיכון	
						מיליוני ש"ח
						סיכון אשראי ¹
12	98	9	72	24	191	חובות של ריבוניות
27	211	27	218	28	217	חובות של ישויות סקטור ציבורי
71	563	75	601	50	390	חובות של תאגידים בנקאיים
1,486	11,771	1,550	12,365	1,413	11,122	חובות של תאגידים
429	3,402	383	3,055	462	3,638	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
281	2,223	265	2,111	324	2,555	חשיפות קמעונאיות ליחידים
19	153	19	149	66	521	עסקים קטנים ²
388	3,077	375	2,992	436	3,435	משכנתאות לדיור
156	1,238	157	1,251	156	1,232	נכסים אחרים ³
3	24	5	39	4	30	סיכון CVA
2,872	22,760	2,865	22,853	2,963	23,331	סה"כ סיכון האשראי
54	427	46	364	54	424	סיכון שוק
215	1,706	216	1,721	216	1,699	סיכון תפעולי
3,141	24,893	3,127	24,983	3,233	25,454	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים ³
	3,688		3,671		3,589	סך בסיס ההון ³

טבלה 6: רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי
גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 30 ביוני 2015		ליום 30 ביוני 2016	
דרישות הון כולל* (12.62%)	נכסי סיכון	דרישות הון כולל* (12.54%)	נכסי סיכון	דרישות הון כולל* (12.70%)	נכסי סיכון
				מיליוני ש"ח	
9.76%		9.54%		9.74%	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון ³
14.82%		14.72%		14.10%	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון ³
9.12%		9.04%		9.20%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים*
12.62%		12.54%		12.70%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים*

* יחס ההון בו נדרש הבנק לעמוד החל ביום 1 בינואר 2015. בנוסף, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור", נדרש הבנק להגדיל את היעד ליחס הון עצמי רובד 1 ויחס ההון הכולל בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. יעד הון עצמי רובד 1 יגדל בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שידרש ע"י המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.32%- ו-12.82% בהתאמה.

1. לפני ניכוי הפרשה קבוצתית בסך 205 מיליון ש"ח (ביום 31.12.15 208 מיליון ש"ח, וביום 30.6.15 236 מ' ש"ח).
2. עסקים קטנים המנוהלים במסגרת אגף קמעונאות. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 הועברו לטיפול אגף קמעונאות לקוחות בעלי חשיפה של עד 2 מ' ש"ח (ליום ה-31 בדצמבר לקוחות בעלי חשיפה של עד 1 מ' ש"ח). לא תוקנו מספרי השוואה לאחור.
3. נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של החוזר בדבר דיווח של תאגידים בנקאים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ראה באור 2.ג.1. לדוח כספי.

מידע נוסף על נכסים משוקללים בסיכון

גילוי על פי EDTF

פעילויות עסקיות של תאגיד בנקאי יוצרות לבנק חשיפות בעלות אופי שונה ומחייבות הקצאת הון שונה. ניתוח כמותי, כפי המובא להלן, מאפשר להבין את התפלגות נכסי הסיכון, בהבחנה בין סוגי נכסי סיכון ובין קווי הפעילות השונים. לעניין זה, ההצגה בוצעה בהתאם לקווי הפעילות של הבנק כפי שהוצגו בביאור 12 בדבר מגזרי פעילות בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2016.

הקצאת נכסי הסיכון לפעילויות העיסוקיות בוצעה בהתאם להוראת דיווח חדשה בנושא "מגזרי פעילות פיקוחיים".

להלן תיאור של מגזרי הפעילות:

- משקי בית – אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית.
- בנקאות פרטית – אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים מעל 3 מיליון ש"ח.
- עסקים זעירים וקטנים – עסקים בעלי מחזורי פעילות עד 50 מיליון ש"ח.
- עסקים בינוניים – עסקים בעלי מחזורי פעילות מעל 50 מיליון ש"ח ומתחת ל-250 מיליון ש"ח.
- עסקים גדולים – עסקים בעלי מחזורי פעילות מעל 250 מיליון ש"ח.

- גופים מוסדיים – קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.
- ניהול פיננסי – כולל את פעילות המסחר, ניהול נכסים, התחייבויות והשקעות ריאליות.
- סכומים שלא הוקצו והתאמות – לרבות פעילויות שהופסקו, ופעולות שלא שויכו למגזרים אחרים.

טבלה 7: נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עיסקיות
גילוי על פי EDTF

סה"כ	סכומים שלא הוקצו והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
ליום 30 ביוני 2016									
במיליוני ש"ח									
23,072	970	1,006	563	7,105	3,560	3,429	22	6,417	סיכון אשראי
109	0	57	14	32	0	6	0	0	סיכון צד נגדי
150	0	150	0	0	0	0	0	0	סיכון מניות
424	0	424	0	0	0	0	0	0	סיכון שוק
1,699	0	184	75	330	186	325	62	537	סיכון תפעולי
25,454	970	1,821	652	7,467	3,746	3,760	84	6,954	סה"כ
ליום 30 ביוני 2015									
במיליוני ש"ח									
22,559	1,048	622	813	7,248	3,120	3,560	60	6,088	סיכון אשראי
173	0	68	77	79	1	12	0	2	סיכון צד נגדי
121	0	121	0	0	0	0	0	0	סיכון מניות
364	0	364	0	0	0	0	0	0	סיכון שוק
1,721	0	476	21	322	179	266	33	424	סיכון תפעולי
24,938	1,048	1,651	845	7,649	3,300	3,838	93	6,514	סה"כ
ליום 31 בדצמבר 2015									
במיליוני ש"ח									
22,530	996	1,378	377	6,827	3,085	3,689	57	6,121	סיכון אשראי
100	0	53	10	31	0	6	0	0	סיכון צד נגדי
130	0	130	0	0	0	0	0	0	סיכון מניות
427	0	427	0	0	0	0	0	0	סיכון שוק
1,706	0	232	44	362	193	310	47	518	סיכון תפעולי
24,893	996	2,220	431	7,220	3,278	4,005	104	6,639	סה"כ

טבלה 8: תנועה בנכסי סיכון

גילוי על פי EDTF

טבלה זו מציגה שינויים שחלו בנכסי סיכון של הבנק במהלך התקופה המדווחת לפי סוג סיכון.

סיכון אשראי	סיכון צד נגדי	סיכון שוק	סיכון תפעולי	סה"כ	
מיליוני ש"ח					
30 ביוני 2016					
23,330	143	400	1,691	25,564	יתרה ליום 31 במרס 2016
(94)	(34)	24	8	(96)	שינוי בהיקף התיק / הכנסה גולמית ¹
(14)	0	0	0	(14)	שינוי כתוצאה משינוי באיכות התיק ²
0	0	0	0	0	שינוי מתודולוגיה ³
0	0	0	0	0	אחר
23,222	109	424	1,699	25,454	יתרה ליום 30 ביוני 2016
30 ביוני 2015					
23,417	219	353	1,706	25,695	יתרה ליום 31 במרס 2015
(739)	(46)	11	15	(759)	שינוי בהיקף התיק / הכנסה גולמית ¹
2	0	0	0	2	שינוי כתוצאה משינוי באיכות התיק ²
0	0	0	0	0	שינוי מתודולוגיה ³
0	0	0	0	0	אחר
22,680	173	364	1,721	24,938	יתרה ליום 30 ביוני 2015
31 בדצמבר 2015					
22,085	224	280	1,736	24,325	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
657	(124)	147	(30)	650	שינוי בהיקף התיק / הכנסה גולמית ¹
(82)	-	-	-	(82)	שינוי כתוצאה משינוי באיכות התיק ²
-	-	-	-	-	שינוי מתודולוגיה ³
-	-	-	-	-	אחר
22,660	100	427	1,706	24,893	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

1. שינוי ב"היקף התיק" נועד לשקף גידול בחשיפה שנבע מגידול בהיקף הפעילות. במסגרת זו נכללים גם השפעות שע"ח ככל שהיו ומרכיב ה-CVA. שינוי ב"הכנסה גולמית" משקף שינוי בממוצע ההכנסה על פי נספח ב' להוראה 206 ב-12 הרבעונים האחרונים.
2. שינוי ב"איכות התיק" כולל גידול/קיטון באוכלוסיית החובות בכשל ו/או בנכסים לגביהם חלה ירידה בדירוג אשר מחייבים דרישות הון גבוהות יותר.
3. "שינויים במתודולוגיה" מתייחס לשינויים שחלו בגין הוראות רגולטוריות חדשות בנוגע להקצאת ההון ו/או שינויים אחרים, כגון שיטות הפחתת סיכון אשראי או קיזוזים שלא יושמו קודם לכן אשר מהווים שינוי מדיניות, ככל שהיו.

יחס מינוף

גילוי על פי נדבך 3

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות סיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 5%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי, אשר ביום פרסום ההוראה (אפריל 2015) עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

טבלה 9: יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים
גילוי על פי נדבך 3

31 בדצמבר 2015	30 ביוני 2015	30 ביוני 2016	
			במיליוני ₪
2,429	2,380	2,480	הון חבד 1
45,316	44,243	45,486	סך החשיפות
5.36%	5.38%	5.45%	יחס מינוף
5.0%	5.00%	5.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

טבלה 10: השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
גילוי על פי נדבך 3

31 בדצמבר 2015	30 ביוני 2015	30 ביוני 2016	
			במיליוני ש"ח
40,888	39,786	41,144	1. סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	2. ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	3. התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אל לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
-	-	-	4. התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	-	5. התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמה: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)
4,278	4,275	4,416	6. התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
150	182	(74)	7. התאמות אחרות
45,316	44,243	45,486	8. חשיפה לצורך יחס המינוף

טבלה 11: יחס המינוף
גילוי על פי נדבך 3

31 בדצמבר 2015	30 ביוני 2015	30 ביוני 2016	
			במיליוני ש"ח
			חשיפות מאזניות
40,279	38,971	40,011	1. נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות ביטחונות)
-	(5)	0	2. (סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1)
40,279	38,966	40,011	3. סך החשיפות המאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
			חשיפות בגין נגזרים
472	487	365	4. עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
191	189	258	5. סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים

טבלה 11: יחס המינוף
גילוי על פי נדבך 3

31 בדצמבר 2015	30 ביוני 2015	30 ביוני 2016	
במיליוני ש"ח			
-	0	0	6. גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות דיווח לציבור
(197)	(168)	(327)	7. (ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים)
-	0	0	8. (רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)
-	0	0	9. סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	0	0	10. (קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו)
466	508	296	11. סך החשיפות בגין נגזרים
			חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
293	494	763	12. נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית
	0	0	13. (סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)
	0	0	14. חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך
-	0	0	15. חשיפות בגין עסקאות כסוכן
293	494	763	16. סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
			חשיפות חוץ מאזניות אחרות
13,401	12,722	13,768	17. חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
(9,123)	(8,446)	(9,352)	18. (התאמות בגין המרה לסכומים דווי ערך אשראי)
4,278	4,275	4,416	19. פריטים חוץ מאזניים
			הון וסך החשיפות
45,316	44,243	45,486	20. סך החשיפות
¹ 2,429	¹ 2,380	2,480	21. הון רובד 1
			יחס המינוף
¹ 5.36%	¹ 5.38%	5.45%	22. יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

1. נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של החוזר בדבר דיווח של תאגדים בנקאים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ראה באור 1.ג.2. לדוח כספי.

יחס המינוף ליום 30 ביוני 2016 עמד על 5.45% לעומת 5.36% ביום 31 בדצמבר 2015. גידול זה נובע בעיקר מגידול בהון עצמי רובד 1 בסכום של כ-51 מ' ₪.

הערכת החשיפה לסיכונים ואופן ניהולם

גילוי על פי EDTF

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים ובכללם סיכונים משפטיים, סיכונים ציות וכן סיכונים מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מכוונת לעמידה ביעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, כל אלו, תוך הטמעת תרבות ניהול הסיכונים ובקרתם. מדיניות ניהול הסיכונים מסייעת לבנק לממש את יעדיו אלה, תוך הגדרת סוגי הסיכונים והיקפם, ועמידה בתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון. לצורך זה מופעלות מערכות דיווח ומנגנוני פיקוח ובקרה מתאימים.

הממשל התאגידי בתהליך ניהול הסיכונים בבנק

גילוי על פי EDTF

תהליכי ניהול הסיכונים והלימות ההון בבנק מוסדרים ומפוקחים באמצעות הדירקטוריון וועדותיו, מנכ"ל הבנק וההנהלה, ועדות ההנהלה, האגפים העסקיים יוצרי הסיכון, אגף בקורות וניהול סיכונים, אגף חשבונאי ראשי, האגף לייעוץ משפטי, אגף משאבים והביקורת הפנימית.

טבלה 12: מבנה ארגוני של ניהול הסיכונים

לתרשים המבנה הארגוני של ניהול הסיכונים ראה בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

לעניין אופן יישום הממשל התאגידי בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015. נציין כי במהלך הרבעון הראשון, הורחבה סמכות אגף קמעונאות נכסי לקוחות וייעוץ, לטיפול אגף קמעונאות נכסי לקוחות וייעוץ בחשיפות האשראי ללווים קמעונאיים וללקוחות עסקיים קטנים עד לסך של 2 מיליון ש"ח (עד לאותו מועד – 1 מיליון ש"ח). לעניין תרבות ניהול הסיכונים המיושמת בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

תאבון סיכון

גילוי על פי EDTF

להלן הגדרות סיבולת ותיאבון הסיכון כפי שקבע הבנק, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 310 - ניהול סיכונים:

- סיכון – חשיפה ללווה או צד נגדי, (לרבות ספק, אזור גיאוגרפי, ענף כלכלי או גורמי סיכון אחרים) אשר הינה בעלת פוטנציאל לגרימת הפסד משמעותי, נזק אחר או שינוי מהותי בפרופיל הסיכון של הבנק.
- תיאבון הסיכון – ככלל מייצג את סביבת הסיכון שהבנק מתכוון להיות בה על מנת להשיג את יעדיו.
- סיבולת הסיכון – רמת הסיכון המרבית או המזערית שאין לחרוג ממנה (מגבלת הסיכון).

התיאבון והסיבולת לסיכון נקבעים תוך התחשבות בתפיסת ניהול הסיכונים של הבנק, והאסטרטגיה העסקית שלו.

תיאבון וסיבולת הסיכון נדונים בדירקטוריון אחת לשנה לפחות. כל שינוי בתיאבון וסיבולת הסיכון מאושר בהליך מסודר ומתועד, תוך פירוט הנימוקים לביצוע השינוי.

תיאבון וסיבולת הסיכון מהווים מרכיב מרכזי בקביעת מדיניות ומגבלות סיכון, וככלל מוגדרים כך שיהוו מגבלה אפקטיבית מחד, ושחריגה מהם לא תהפוך לדבר שבשגרה, מאידך.

ניצול תיאבון וסיבולת הסיכון נמדד תוך סכימת כלל החשיפות בבנק לסוג סיכון מוגדר, וכפוף לניטור שוטף כנגד המגבלות.

סיכון האשראי הינו לגרימת הפסד לבנק כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה בכושר הפירעון של צד נגדי של הבנק לעסקה, תוך אי עמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו, והינו הסיכון המשמעותי ביותר אליו נחשף הבנק במסגרת פעילותו בעיקר מבחינת היקפו ביחס לסיכונים אחרים.

סיכון אשראי הנו סיכון מובנה בפעילותו העסקית של הבנק, ומהווה נדבך משמעותי בפרופיל הסיכון הכולל של הבנק. פרופיל סיכון האשראי בבנק מצביע על סיכון ריכוזיות האשראי כעל מאפיין מרכזי, תוך שמדדי איכות התיק מצביעים על איכות תיק גבוהה. מזה מספר שנים הבנק פועל ברציפות להקטנת הריכוזיות במגוון כלים ומדדים, תוך החמרה בפרמטרים של סיבולת ותיאבון סיכון בכל מדדי הריכוזיות.

לעניין מסגרת העבודה לניהול סיכון האשראי בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

סיכון ריכוזיות תיק האשראי

סיכון ריכוזיות הינו אחד מסוגי הסיכון העומדים בפני תאגיד בנקאי בפעילותו העסקית. בניגוד לרכיבי הסיכון האחרים המוגדרים בדרך כלל ברמת עסקה בודדת, או ברמת צד נגדי יחיד, החשיפה לסיכון הריכוזיות נובעת מהרכב תיק נכסי הסיכון של הבנק או מהרכב החשיפות שלו.

מדיניות האשראי של הבנק מבוססת על פיזור סיכונים אשראי וניהולם באופן מבוקר. הדבר מתבטא בחתירה לפיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים ובין מספר גדול של לווים.

דירקטוריון הבנק קבע תיאבון וסיבולת סיכון לריכוזיות האשראי בחתכים שונים. לפירוט נוסף ראה בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

טבלה 13: חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי* עיקריים גילוי על פי נדבך 3

חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴	מסגרות לא מנוצלות	נגזרים ³	ניירות ערך ²	אשראי ¹ מיליוני ש"ח	חשיפת אשראי ברוטו	חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת ⁶	נכסים אחרים ⁵	ליום 30 ביוני 2016	
-	-	-	7,300	4,567	11,867	12,061	-	ריבוניות	
24	409	1	226	106	766	637	-	ישויות סקטור ציבורי	
68	-	94	602	267	1,031	1,323	-	תאגידי בנקאיים	
1,440	4,198	69	671	10,573	16,951	18,462	-	תאגידי	
2,839	2,430	-	-	1,591	6,860	6,067	-	בביטחון נדל"ן מסחרי	
6	1,222	-	-	3,186	4,414	4,173	-	קמעונאיות ליחידים	
73	282	-	-	712	1,067	760	-	עסקים קטנים	
-	781	-	-	7,659	8,440	7,873	-	משכנתאות לדירור	
-	-	-	-	-	1,135	1,171	1,135	נכסים אחרים	
4,450	9,322	164	8,799	28,661	52,531	52,527	1,135	סך הכל	

טבלה 13: חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי* עיקריים
גילוי על פי נדבך 3

חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת ⁶	חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים ⁵	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴	מסגרות לא מנוצלות	נגזרים ³	ניירות ערך ²	אשראי ¹	
ליום 30 ביוני 2015								
12,362	11,712	-	-	-	-	4,826	6,886	ריבנויות
577	637	-	28	177	4	305	123	ישויות סקטור ציבורי
1,565	1,625	-	111	-	111	847	556	תאגידים בנקאיים
19,713	19,346	-	1,388	5,617	122	654	11,565	תאגידים
5,130	5,281	-	2,380	1,575	-	-	1,326	בביטחון נדל"ן מסחרי
3,383	3,738	-	9	1,092	-	-	2,637	קמעונאיות ליחידים
270	348	-	33	124	-	-	191	עסקים קטנים
7,236	7,187	-	-	459	-	-	6,728	משכנתאות לדיור
1,084	1,186	1,186	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
51,320	51,060	1,186	3,949	9,044	237	6,632	30,012	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2015								
11,636	12,448	-	-	-	-	6,218	6,230	ריבנויות
605	574	-	26	182	2	251	113	ישויות סקטור ציבורי
1,606	1,503	-	95	-	101	808	499	תאגידים בנקאיים
19,496	19,128	-	1,304	6,193	59	654	10,918	תאגידים
5,264	5,665	-	2,572	1,595	-	-	1,498	בביטחון נדל"ן מסחרי
3,612	3,930	-	6	1,148	-	-	2,776	קמעונאיות ליחידים
344	353	-	33	123	-	-	197	עסקים קטנים
7,260	7,344	-	-	429	-	-	6,915	משכנתאות לדיור
1,194	1,222	1,222	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
51,017	52,167	1,222	4,036	9,670	162	7,931	29,146	סך הכל

* חשיפה במונחי יתרת חוב רשומה, כלומר לאחר מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

1. לרבות אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים ובממשלה.
2. ללא מניות בתיק למסחר וללא השקעות ברכיבי הון פיקוחיים של תאגידים פיננסיים אשר כלולות בסעיף נכסים אחרים. כמו כן, ללא פריטים שאינם כספיים דוגמת פעילות בשוק המערף, הכלולים בחשיפות חוץ מאזניות אחרות.
3. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר השפעת הסכמי קיזוז (Netting) ולאחר הכפלה במקדם התוספת ((Add-on)).
4. לרבות פעילות לקוחות בשוק המערף שאינה עונה על הגדרת נגזר.
5. כולל השקעות ברכיבי הון פיקוחיים של תאגידים פיננסיים.
6. ממוצע יתרות סוף השנה הקודמת וסופי הרבעונים בתקופות הביניים.

טבלה 14: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות
גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2015				ליום 30 ביוני 2015				ליום 30 ביוני 2016				
סך הכל חובות פגומים	סך הכל חשיפה מאזני בעייתי	סך הכל חשיפה מאזני	סך הכל חשיפה מאזני	סך הכל חובות פגומים	סך הכל חשיפה מאזני בעייתי	סך הכל חשיפה מאזני	סך הכל חשיפה מאזני	סך הכל חובות פגומים	סך הכל חשיפה מאזני בעייתי	סך הכל חשיפה מאזני	סך הכל חשיפה מאזני	מיליוני ש"ח
-	-	201	1,575	12	19	151	1,328	-	-	165	887	ארצות הברית
-	-	2	6	-	-	3	11	-	-	1	19	אירלנד ²
-	-	1	13	-	-	1	13	-	-	1	9	איטליה ²
12	13	317	946	13	13	221	965	12	12	304	978	אחרות
12	13	521	2,540	25	32	376	2,317	12	12	471	1,893	סך-הכל החשיפות למדינות זרות

1. סכום אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות לווה ולצורת קבוצת לווים.

2. היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, סכומים אלו נובעים מלווים אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון איטלקי או אירלנדי. הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות PIIGS.

טבלה 15: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות* אשראי עיקריים
גילוי על פי נדבך 3

סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה עד חמש שנים	עד שנה	
				במיליוני ש"ח
ליום 30 ביוני 2016				
28,661	12,991	5,290	10,380	אשראי ופיקדונות בבנקים ובממשלה
8,799	2,897	2,488	3,414	ניירות ערך ²
164	52	32	80	מכשירים פיננסיים נגזרים ³
9,322	64	2,213	7,045	מסגרות לא מנוצלות
4,450	2,991	879	580	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴
1,135	307	-	828	נכסים אחרים ⁵
52,531	19,302	10,902	22,327	סך הכל
ליום 30 ביוני 2015				
30,012	10,919	4,875	14,218	אשראי ופיקדונות בבנקים ובממשלה
6,632	2,314	2,049	2,269	ניירות ערך ²
237	70	17	150	מכשירים פיננסיים נגזרים ³
9,044	26	1,961	7,057	מסגרות לא מנוצלות
3,949	2,602	767	580	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴

טבלה 15: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות אֶשְׂרָאִי עִיקָרִיִּים
גילוי על פי נדבך 3

סה"כ	מעל חמש שנים ¹	מעל שנה עד חמש שנים	עד שנה במיליוני ש"ח	
1,186	348	-	838	נכסים אחרים ⁵
51,060	16,279	9,669	25,112	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2015				
29,146	11,553	4,870	12,723	אשראי ופיקדונות בבנקים ובממשלה
7,931	2,033	1,935	3,963	ניירות ערך ²
162	46	15	101	מכשירים פיננסיים נגזרים ³
9,670	30	1,823	7,817	מסגרות לא מנוצלות
4,036	2,683	875	478	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴
1,222	356	-	866	נכסים אחרים ⁵
52,167	16,701	9,518	25,948	סך הכל

* חשיפה במונחי יתרת חוב רשומה, כלומר לאחר מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

1. לרבות יתרות ללא תקופה לפירעון.
2. ללא מניות בתיק למסחר וללא השקעות ברכיבי הון פיקוחיים של תאגידים פיננסיים אשר כלולות בסעיף נכסים אחרים. כמו כן, ללא פריטים שאינם כספיים דוגמת פעילות בשוק המעו"ף, הכלולים בחשיפות חוץ מאזניות אחרות.
3. כפי שמחושב לפי נספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203.
4. לרבות פעילות לקוחות בשוק המעו"ף שאינה עונה על הגדרת נגזר.
5. כולל השקעות ברכיבי הון פיקוחיים של תאגידים פיננסיים.

טבלה 16: סכום הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרת הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי גילוי על פי נדבך 3

הפרשה קבוצתית	הפרשה פרטנית	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	בפיגור של 30 ועד 89 ימים	בפיגור של 90 ימים או יותר	בעייתיים - פגומים	בעייתיים לא-פגומים	לא בעייתיים	במיליוני ש"ח
ליום 30 ביוני 2016									
11	3	(3)	(3)	5	-	15	4	1,763	פעילות לווים – ציבור בינוי ונדל"ן- בינוי
10	-	2	2	1	-*	16	2	1,003	בינוי ונדל"ן- פעילויות נדל"ן
41	8	(7)	(12)	3	-*	53	-*	2,934	שירותים פיננסיים
80	14	(12)	(4)	19	1	122	52	6,761	מסחרי אחר
142	25	(20)	(17)	28	1	206	58	12,461	סך הכל מסחרי **
35	-	1	3	11	34	8	41	8,033	אנשים פרטיים- הלוואות לדירור
28	-*	2	5	8	6	9	7	3,074	אנשים פרטיים- אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	522	בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלת
205	25	(17)	(9)	47	41	223	106	24,090	סך הכל
ליום 30 ביוני 2015									
12	3	2	(7)	6	2	32	9	1,786	בינוי ונדל"ן- בינוי
8	-	(4)	6	7	-*	29	3	640	בינוי ונדל"ן- פעילויות נדל"ן
66	10	50	(82)	3	-*	66	-*	3,770	שירותים פיננסיים
91	1	-	(2)	32	1	52	294	6,321	מסחרי אחר
177	14	48	(85)	48	3	179	306	12,517	סך הכל מסחרי ***
33	-	(2)	(1)	11	36	-	36	7,087	אנשים פרטיים- הלוואות לדירור
27	-*	(9)	16	3	3	5	7	2,548	אנשים פרטיים- אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	718	בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלת
237	14	37	(70)	60	42	184	349	22,871	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2015									
10	4	2	(10)	4	-*	22	3	1,851	בינוי ונדל"ן- בינוי
9	-	(3)	6	1	-*	26	2	870	בינוי ונדל"ן- פעילויות נדל"ן
46	8	60	(113)	1	-*	53	-*	2,907	שירותים פיננסיים
85	2	(5)	(1)	27	1	64	201	6,455	מסחרי אחר
150	14	54	(118)	33	1	165	206	12,083	סך הכל מסחרי **

טבלה 16: סכום הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרת הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי גילוי על פי נדבך 3

הפרשה קבוצתית	הפרשה פרטנית	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	בפיגור של 30 ועד 89 ימים	בפיגור של 90 ימים או יותר	בעייתיים - פגומים	בעייתיים לא-פגומים	לא בעייתיים	במיליוני ש"ח
33	-	(1)	(2)	13	28	-	28	7,270	אנשים פרטיים- הלוואות לדירור
25	-	(8)	13	7	5	7	7	2,739	אנשים פרטיים- אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	753	בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלות
208	14	45	(107)	53	34	172	241	22,845	סך הכל

* סכומים הנמוכים מ 500 אלפי ש"ח.

** כולל אשראי לציבור בגין לווים בחו"ל בסך כ 22 - מיליון ש"ח.

*** כולל אשראי לציבור בגין לווים בחו"ל בסך כ 18 - מיליון ש"ח.

טבלה 17: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי גילוי על פי נדבך 3

אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר	לדירור	מסחרי	
במיליוני ש"ח						
ליום 30 ביוני 2016						
222	-	222	25	33	164	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2015
(9)	-	(9)	5	3	(17)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(7)	-	(7)	-	-	(7)	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(17)	-	(17)	(10)	(1)	(6)	מחיקות חשבונאיות
34	-	34	8	-	26	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
17	-	17	(2)	(1)	20	מחיקות חשבונאיות נטו
230	-	230	28	35	167	יתרת הפרשה להפסדי אשראי 30.06.2016
25	-	25	3	-	22	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
ליום 30 ביוני 2015						
284	-	284	20	36	228	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2014
(70)	-	(70)	16	(1)	(85)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(2)	-	(2)	-	-	(2)	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(36)	-	(36)	(16)	(2)	(18)	מחיקות חשבונאיות
73	-	73	7	-*	66	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
37	-	37	(9)	(2)	48	מחיקות חשבונאיות נטו
251	-	251	27	33	191	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.06.2015
37	-	37	3	-	34	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

טבלה 17: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
 גילוי על פי נדבך 3

אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
במיליוני ש"ח						
ליום 31 בדצמבר 2015						
284	-	284	20	36	228	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2014
(107)	-	(107)	13	(2)	(118)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(5)	-	(5)	-	-	(5)	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(58)	-	(58)	(26)	(2)	(30)	מחיקות חשבונאיות
103	-	103	18	1	84	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
45	-	45	(8)	(1)	54	מחיקות חשבונאיות נטו
222	-	222	25	33	164	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2015
32	-	32	3	-	29	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

סיכון אשראי – גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית

גילוי על פי נדבך 3

הקצאת ההון בנדבך הראשון בגין סיכון האשראי בתיק מחושבת בהתאם לגישה הסטנדרטית. סיכון ריכוזיות האשראי והביטחונות, כמו גם סיכון איכות האשראי מוערכים במסגרת הנדבך השני.

לצרכי עמידה בנדבך הראשון של הוראות באזל על פי הגישה הסטנדרטית, הבנק משתמש בדירוגי מדינות בלבד (לרבות לצורך הערכת סיכון בנקים), של סוכנות הדירוג Moody's Investors Service המוכרת כסוכנות דירוג כשירה על פי ההוראה. הבנק אינו משתמש במידע מסוכנויות אשראי ליצוא.

דירוגים אלו משמשים לקביעת משקל סיכון של הצדדים הנגדיים הבאים: ריבנויות, סקטור ציבורי ותאגידים בנקאיים.

טבלה 18: טבלת המיפוי לדירוגי חברת הדירוג Moody's
גילוי על פי נדבך 3

דירוג של חברת Moody's	סקטור ציבורי	בנקים	ריבנויות
Aaa עד Aa3	20%	20%	0%
A1 עד A3	50%	50%	20%
Baa1 עד Baa3	100%	100%	50%
Ba1 עד Ba3	100%	100%	100%
B1 עד B3	100%	100%	100%
Caa1 או נמוך יותר	150%	150%	150%

כאשר לא קיים דירוג לצד נגדי, מחושב משקל הסיכון לפי הגדרת ברירת המחדל שבהוראות בנק ישראל.

משקל הסיכון לחובות של בנקים ישראלים שמועד פירעונם המקורי הוא עד שלושה חודשים או פחות, והנקובים וממומנים בשקלים חדשים הוא – 20%.

משקל הסיכון של בנקים נקבע לפי משקל הסיכון של המדינה בה הוא מאוגד והוא נחות בדרגה אחת ממשקל הסיכון הנגזר מדירוג אותה מדינה.

הטבלאות שלהן מציגות את פירוט חשיפת האשראי ברוטו על-פי משקולות הסיכון תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי (סגמנטים) לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחונות מוכרים.

טבלה 19: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי

ראה הערות 1,2
גילוי על פי נדבך 3

סך הכל	250% ⁴	150% ³	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח									
ליום 30 ביוני 2016									
11,867	-	-	-	-	-	-	957	10,910	ריבוניות
766	-	-	-	-	766	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי
1,031	-	-	3	-	590	-	438	-	תאגידים בנקאיים
16,927	-	94	16,833	-	-	-	-	-	תאגידים
6,860	-	1	6,859	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
4,414	-	14	134	4,266	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
1,066	-	4	6	1,056	-	-	-	-	עסקים קטנים
8,440	-	56	50	1,928	1,063	5,343	-	-	משכנתאות לדיור
1,135	226	38	618	-	-	-	-	253	נכסים אחרים
52,506	226	207	24,503	7,250	2,419	5,343	1,395	11,163	סך הכל לפני הפחתת סיכון אשראי
(2,389)	-	(2)	(2,251)	(152)	8 ⁵	-	8 ⁵	-	הפחתת סיכון אשראי ⁵
50,117	226	205	22,252	7,098	2,427	5,343	1,403	11,163	סך הכל לאחר הפחתת סיכון אשראי (בטחונות מוכרים וערביות)
ליום 30 ביוני 2015									
11,712	-	-	-	-	-	-	359	11,353	ריבוניות
637	-	-	-	-	637	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי
1,625	-	-	-	-	895	-	730	-	תאגידים בנקאיים
19,332	-	57	19,275	-	-	-	-	-	תאגידים
5,281	-	13	5,268	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
3,738	-	7	231	3,500	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
348	-	1	6	341	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,187	-	8	76	1,543	773	4,787	-	-	משכנתאות לדיור
1,186	239	38	607	-	-	-	-	302	נכסים אחרים
51,046	239	124	25,463	5,384	2,305	4,787	1,089	11,655	סך הכל לפני הפחתת סיכון אשראי
(2,820)	-	(1)	(2,719)	(124)	(40)	-	12	52	הפחתת סיכון אשראי ⁵
48,226	239	123	22,744	5,260	2,265	4,787	1,101	11,707	סך הכל לאחר הפחתת סיכון אשראי (בטחונות מוכרים וערביות)
ליום 31 בדצמבר 2015									
12,448	-	-	-	-	-	-	487	11,961	ריבוניות
574	-	-	-	-	574	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי
1,503	-	-	1	-	841	-	661	-	תאגידים בנקאיים
19,114	-	49	19,065	-	-	-	-	-	תאגידים
5,665	-	4	5,661	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי

טבלה 19: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי

ראה הערות 1,2
גילוי על פי נדבך 3

סך הכל	250% ⁴	150% ³	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח									
3,930	-	11	251	3,668	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
353	-	1	3	349	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,344	-	8	75	1,527	852	4,882	-	-	משכנתאות לדיור
1,222	223	38	634	-	-	-	-	327	נכסים אחרים
52,153	223	111	25,690	5,544	2,267	4,882	1,148	12,288	סך הכל לפני הפחתת סיכון אשראי
(2,430)	-	-	(2,342)	(126)	9	-	29	-	הפחתת סיכון אשראי ⁵
49,723	223	111	23,348	5,418	2,276	4,882	1,177	12,288	סך הכל לאחר הפחתת סיכון אשראי (בטחונות מוכרים וערבויות)

1. חשיפה לאחר מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.
2. לא כולל תיק למסחר. הצגת מכשירים פיננסיים נגזרים לפי הגישה הסטנדרטית. לפני הכפלה במקדמי המרה לאשראי של חשיפות חוץ מאזניות.
3. לרבות הלוואות בפיגור של למעלה מ-90 יום או חובות פגומים שאינם צוברים ריבית או השקעות בקרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות (ראה גם תת פרק "מניות בתיק הבנקאי" בהמשך פרק זה).
4. יתרת מיסים נדחים שאינה עולה על שיעור של 10% מהון עצמי רובד 1.
5. מפחיתי סיכון אשראי מסוג ביטחונות וערבויות, ראה גם בטבלה 20. סכומים חיוביים נובעים מסכום החשיפה המכוסה על ידי ערבויות המועבר לחובת הצד הנגדי שנתן את הערבות.

הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

גילוי על פי נדבך 3

כחלק מניהול סיכון האשראי מקבל הבנק מלקוחותיו בטוחות לצורך הבטחת האשראי. במסגרת באזל 3, בנדבך הראשון, הבנק מכיר בביטחונות על פי הגישה המקיפה, כהגדרתה בהוראה. בגישה זו, ערך הביטחון נטו מופחת בהתאם למקדמים לפי סוג הנכס, התאמת מטבע או תקופה לפירעון.

לפירוט סוגי הביטחונות הפיננסיים הכשירים בהם הבנק עושה שימוש לצורך חישוב הלימות ההון ואופן הערכתם לצרכי הפחתת סיכון, ראה בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

ניכוי הביטחונות לצורך חישוב יחס ההון מבוצע לאחר שימוש במקדמי ביטחון שנקבעו בהוראה. מקדמים אלה מביאים בחשבון, בין היתר, את התקופה לפירעון של הביטחון, חוסר התאמה בין תנאי ההצמדה של הבטוחה ושל האשראי אותו היא מגבה ותנודתיות בשווי הבטוחה.

טבלה 20: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבוביות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי גילוי על פי נדבך 3

חשיפת אשראי ברוטו*	סך החשיפה על ידי ערבוביות שנגרעו ¹	סך הכל סכומים שנוספו ¹	סך החשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ²	חשיפת אשראי נטו
במיליוני ש"ח				
ליום 30 ביוני 2016				
11,867	-	-	-	11,867
768	-	2	-	766
1,045	1	13	-	1,031
14,726	(2,187)	-	(14)	16,927
6,819	(41)	-	-	6,860
4,397	(17)	-	-	4,414
920	(145)	-	(1)	1,066
8,440	-	-	-	8,440
1,135	-	-	-	1,135
50,117	(2,389)	15	(15)	52,506
ליום 30 ביוני 2015				
11,764	-	52	-	11,712
586	-	1	(52)	637
1,648	-	23	-	1,625
16,807	(2,508)	-	(17)	19,332
5,094	(180)	-	(7)	5,281
3,656	(82)	-	-	3,738
298	(50)	-	-	348

טבלה 20: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי גילוי על פי נדבך 3

חשיפת אשראי נטו	סך החשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ²	סך הכל סכומים שנוספו ¹	סך החשיפה המכוסה על ידי ערבויות שנגרעו ¹	חשיפת* אשראי ברוטו	
במיליוני ש"ח					
7,187	-	-	-	7,187	משכנתאות לדיור
1,186	-	-	-	1,186	נכסים אחרים
48,226	(2,820)	76	(76)	51,046	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2015					
12,448	-	-	-	12,448	חובות של ריבונות
574	-	-	-	574	חובות של ישויות סקטור ציבורי
1,541	-	38	-	1,503	חובות של תאגידים בנקאיים
16,828	(2,249)	-	(37)	19,114	חובות של תאגידים
5,616	(48)	-	(1)	5,665	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
3,846	(84)	-	-	3,930	חשיפות קמעונאיות ליחידים
304	(49)	-	-	353	עסקים קטנים ³
7,344	-	-	-	7,344	משכנתאות לדיור
1,222	-	-	-	1,222	נכסים אחרים
49,723	(2,430)	38	(38)	52,153	סך הכל

* חשיפה לאחר מחיקות חשבונאיות, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ולפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים.

1. סכום החשיפה המכוסה על ידי ערבויות המועבר לחובת הצד הנגדי שנתן את הערבות.

2. לאחר הכפלה במקדמי ביטחון (haircuts), כולל התאמות חיוביות שנוספו לחשיפה.

3. עסקים קטנים המנוהלים במסגרת אגף קמעונאות.

סיכוני אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

גילוי על פי נדבך 3

סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי. הסיכון שהצד הנגדי בעסקת OTC (Over the Counter) יכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה. הפסד ייגרם אם בעת כניסת הצד הנגדי לכשל, יהיו מול הלקוח עסקאות בעלות ערך כלכלי חיובי. סיכון זה נמדד על-ידי הפעלת מקדמים הקבועים בהוראה על הערך הנקוב של העסקות, ובהתאם למשקל הסיכון של הצד הנגדי.

לעניין אופן אמידת הסיכון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

טבלה 21: פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים

גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 30 ביוני 2015	ליום 30 ביוני 2016	
במיליוני ₪			
168	216	233	שווי הוגן ברוטו חיובי
191	189	258	ערכי Add On
197	168	327	בניכוי הטבות קיזוז
<u>162</u>	<u>237</u>	<u>164</u>	סך חשיפות האשראי לאחר קיזוז
בניכוי ביטחונות			
11	13	15	מזומנים ופיקדונות
1	1	1	אגרות חוב ממשלתיות
1	4	2	מניות (לרבות אג"ח להמרה)
<u>149</u>	<u>219</u>	<u>146</u>	סך חשיפות אשראי נטו בגין נגזרים

טבלה 22: פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכוני תיק האשראי של הבנק

גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 30 ביוני 2015		ליום 30 ביוני 2016	
בתיק הבנקאי	סך הערך הנקוב של נגזרי האשראי	בתיק הבנקאי	סך הערך הנקוב של נגזרי האשראי	בתיק הבנקאי	סך הערך הנקוב של נגזרי האשראי
ההגנה שנמכרה	ההגנה שנרכשה	ההגנה שנמכרה	ההגנה שנרכשה	ההגנה שנמכרה	ההגנה שנרכשה
ערך נקוב במיליוני ש"ח					
*78		*75		*77	
נגזרי אשראי					

* נובע מ-CLN (Credit Linked Note) בלבד - בהם נמכרה הגנה כנגד סיכון מדינת ישראל.

סיכון שוק

גילוי על פי נדבך 3

סיכון שוק הוא הסיכון להפסד הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בתנאי השוק (רמת מחירים, שיעור ריבית, שער חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות).

ניהול סיכון השוק

הדירקטוריון מתווה מסגרת לניהול סיכון השוק, וסוקר בתדירות שנתית לפחות את מסמך המדיניות של הבנק. הדירקטוריון דן, מחליט, וקובע הנחיות, באשר למדיניות ניהול סיכונים השוק של הבנק ויעדיו העסקיים, בהתאם למפורט בנוהל עבודת הדירקטוריון. הדירקטוריון סוקר את תהליך ניהול סיכונים השוק ומוודא קיומם של תהליכים אפקטיביים לזיהוי, מדידה, ניטור ובקרה אחר סיכונים השוק, בין היתר באמצעות סקירה רבעונית של מסמך הסיכונים ביחס לסיכונים השוק, וכמו גם שפרופיל סיכונים השוק של הבנק עולה בקנה אחד עם תיאבון הסיכון שנקבע.

לעניין אופן יישום ניהול סיכון השוק בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015..

טבלה 23: דרישות הון בגין סיכונים שוק

גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 30 ביוני 2015		ליום 30 ביוני 2016				
דרישת הון (12.62%)		דרישת הון (12.54%)		דרישת הון (12.70%)				
סיכון כללי	סיכון ספציפי	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סיכון כללי	סיכון ספציפי	
סך הכל		סך הכל		סך הכל		סך הכל		
								במיליוני ₪
39	18	27	19	36	16	20		סיכון ריבית
7	4	7	3	6	3	3		סיכון מניות
6	6	11	11	10	10	-		סיכון שער חליפין של מטבע חוץ
2	2	1	1	2	2	-		סיכון אופציות
54	30	46	34	54	31	23		סך הכל

אמידת סיכוני השוק ובקרתם

אחר

סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק, מפורטים להלן:

סיכון ריבית - החשיפה להפסד כתוצאה מהשפעת תזוזות בשיעורי הריבית על רווחי התאגיד או הונו. לסיכון הריבית קיימים חמישה גורמי סיכון: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס ריבית, סיכון מרווח וסיכון אופציות. למעט סיכון מרווח, הבנק קבע מדידות ומגבלות לכל אחד מגורמי הסיכון. לפירוט נוסף ראה הגדרות בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

סיכון בסיס - חשיפה להפסד כתוצאה מהשפעת שינויים בבסיסי המחירים על רווחי התאגיד או הונו, לרבות באמצעות השפעה על פריטים חוץ מאזניים. סיכוני בסיס המחירים כוללים מגוון סוגי סיכון: שער חליפין, אינפצליה, מניות ואופציות. לפירוט נוסף ראה הגדרות בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

סיכון השקעות ריאליות - חשיפה להפסד כתוצאה משינויים בשוויין של השקעות ריאליות.

ניהול הפוזיציה בסיכוני שוק מבוצע באמצעות המכשירים הקיימים בשוק, תוך מתן עדיפות לאיזון החשיפות באמצעות הפעילות מול לקוחות הבנק (פיקדונות, אשראי ונגזרים). הבנק פועל בשוק הריביות, בשוק המט"ח, בשוק האשראי, ובשוקי המניות בארץ ובחו"ל, הן עבור גידור וניהול החשיפות המאזניות, הן עבור גידור ופתיחת פוזיציות בתיק הנוסטרו של הבנק והן עבור לקוחות הבנק אשר עבורם משמש הבנק כמתווך בלבד. פעילות הבנק במכשירים נגזרים הינה, על-פי רוב, BTB כך שהחשיפה זניחה. לפירוט נוסף ראה בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

ניהול פוזיציות בתיק למסחר

אחר

התיק למסחר מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות למטרות מסחר בטווח קצר או למטרת גידור רכיבים אחרים של התיק למסחר. תיק זה כולל נכסים הניתנים לשיערוך יומי למחירי שוק (MTM), על ידי התייחסות לשוק פעיל או מצוטט, נזיל ודו-כיווני, ללא מגבלות ידועות העשויות להכשיל את יכולתו של הבנק להנזיל מידידת את החשיפה.

הבנק מנהל סיכון שוק בתיק למסחר. חשיפה בתיק זה אינה מהותית למול התיק הכולל ולמול המגבלות שנקבעו עבור התיק. מעקב אחר החשיפות בתיק למסחר למול המגבלות מבוצעת בתדירות יומית.

התייחסות לאירועים לאחר תאריך המאזן

אחר

לא חלו אירועים מהותיים לאחר תאריך המאזן.

מודלים לניהול סיכוני שוק

גילוי על פי EDTF / אחר

מדידת סיכוני השוק והערכתם הינה מרכיב מרכזי בתהליך ניהול סיכוני השוק, והיא מהווה בסיס לתהליכי הניטור והדיווח, ולהבטחת נאותות התשואה הצפויה כנגד סיכון השוק.

המדידה מבוצעת ביחס למכלול גורמי סיכונים השוק שזוהו במוצרים ופעילויות הבנק, המאזניות והחוץ מאזניות באמצעות מודל הערך שבסיכון (VAR) אשר מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה). ככלל, החישוב מבוצע בשיטה הפרמטרית ובשיטה ההיסטורית (החל ברבעון רביעי 2015) ברמת ביטחון של 99% ומבוצע ברמה יומית.

בנוסף למודל VAR הבנק מפעיל תרחישי קיצון (Stress). התרחישים נוגעים למגוון סיכונים השוק וכוללים התייחסות לסיכונים בסיסיים, סיכונים ריבית וסיכונים אופציות, ובהפרדה לתיק בנקאי ותיק למסחר.

לא חל שינוי במודלים לניהול סיכונים שוק בבנק, מעבר למתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

כהשלמה לבדיקות ה-VAR וכחלק מתיקוף למודל זה, מבצע הבנק בדיקות Back Test לכל גורם סיכון בנפרד. בחינת איכות המודל מבוצעת על פי תוצאות הבחינה בדיעבד ובהתאם לשיטת הרמזור. לפי שיטה זו, תוצאות הבחינה בדיעבד מסווגות לשלושה איזורים – אדום, צהוב, ירוק – על פי מספר החריגות. לקביעת האזור ברמזור נדרש מינימום של 250 תצפיות. סיכון אופציות נמדד בתדירות שבועית.

במהלך המחצית הראשונה של השנה לא נצפו חריגות מתוצאות VAR המדווחות לסיכונים שונים. כמות החריגות ב-250 התצפיות האחרונות נמוכה ומעידה על הימצאות המודלים ב"איזור הירוק".

טבלה 24: ריכוז מגבלות סיכון השוק הכוללות והחשיפה בפועל במיליוני ש"ח במונחי VAR

בפועל			מגבלה				
31.12.2015	30.6.2015	30.6.2016	31.12.2015	30.6.2015	30.6.2016		
132	130.6	75.5	190	190	190	חשיפת שוק כוללת ²	סה"כ
10		5.9	60	-	60	חשיפת שוק כוללת בתיק למסחר ²	סה"כ
92		43.6	170	-	170	חשיפת ריבית כוללת ²	ריבית ¹
160.7		137.7	210	-	210	DV כולל	ריבית ¹
15.5	6	8.8	60	30	60	VAR ²	בסיס
17.4	10.4	18.5	30	25	30	VAR ²	מניות
1.8 מיליון \$	0.9 מיליון \$	1.2 מיליון \$	7.5 מיליון \$	7.5 מיליון \$	7.5 מיליון \$	תרחישים VOL/SPOT	אופציות

1. בחישוב ה"סה"כ מובאים בחשבון הקטנות סיכונים הריבית בגין מיתאמים (קורלציות) בחשיפות הריבית בין מטבעות שונים על פני התקופות בתיק בנקאי ולמסחר בנפרד.

2. מדידת VAR ל-10 ימים, למעט בתיק הבנקאי לחודש קלנדר.

סיכון ריבית

הבנק מודד ומנהל את סיכון הריבית על התיק הכולל ובהפרדה בין התיק הבנקאי והתיק למסחר, תוך התייחסות לסיכונים הנובעים מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות כתוצאה מפעילות נוסטרו וחדר עסקאות.

מדיניות ניהול חשיפת הריבית מכוונת להשגת רמות חשיפה רצויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה אליהם חשוף הבנק, בהתאמה לתחזיות בשווקים ולרמות הסיכון הרצויות ועל סמך המגבלות שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. החשיפות העיקריות נלקחות במגזר השקלי, במגזר צמוד המדד ובמגזר הדולרי.

לעניין אופן מדידת סיכון הריבית בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

טבלה 25: השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים
(לפני השפעת שינויים היפותטיים בשערי ריבית)

סך הכל	מטבע חוץ ²		מטבע ישראלי			במיליוני ש"ח
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
ליום 30 ביוני 2016						
40,212	109	330	3,908	5,705	30,160	נכסים פיננסיים ¹
37,058	1,886	2,637	20,198	354	11,983	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים ³
37,871	455	1,301	5,942	3966	26,207	התחייבויות פיננסיות ¹
37,204	1,544	1,727	18,030	849	15,054	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים ³
2,195	(4)	(61)	134	1,244	802	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
ליום 30 ביוני 2015						
38,678	148	276	3,934	5,712	28,608	נכסים פיננסיים ¹
32,698	1,179	2,949	17,963	253	10,354	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים ³
36,789	438	1,330	5,635	5,036	24,350	התחייבויות פיננסיות ¹
32,761	902	1,801	16,145	200	13,713	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים ³
1,826	(13)	94	117	729	899	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
ליום 31 בדצמבר 2015						
39,957	142	275	4,048	5,634	29,858	נכסים פיננסיים ¹
29,926	1,710	2,730	15,742	249	9,495	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים ³
37,902	463	1,422	5,962	4,270	25,785	התחייבויות פיננסיות ¹
29,969	1,380	1,616	13,898	348	12,727	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים ³
2,012	9	(33)	(70)	1,265	841	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

טבלה 26: השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית⁴ על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים

30 ביוני 2016						
מינימום מתחילת שנת 2016		מקסימום מתחילת שנת 2016				
עלייה 1%	ירידה 1% ⁵	עלייה 1%	ירידה 1% ⁵	עלייה 0.1%	ירידה 1% ⁵	עלייה 1%
תרחיש						
תזוזה בריבית צמודה למדד:						
1,176	1,318	1,236	1,302	1,176	1,318	1,176
בבנק						
1,054	1,187	1,110	1,167	1,054	1,187	1,054
מזה: בתיק הבנקאי						
122	131	126	135	122	131	122
בתיק למסחר						
תזוזה בריבית לא-צמודה:						
844	937	881	944	844	937	844
בבנק						
436	494	459	488	436	494	436
מזה: בתיק הבנקאי						
408	443	422	456	408	443	408
בתיק למסחר						
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:						
33	113	66	33	33	113	33
בבנק						
33	113	66	33	33	113	33
מזה: בתיק הבנקאי						
-	-	-	-	-	-	-
בתיק למסחר						

31 בדצמבר 2015						
מינימום בשנת 2015		מקסימום בשנת 2015				
עלייה 1%	ירידה 1% ⁵	עלייה 1%	ירידה 1% ⁵	עלייה 0.1%	ירידה 1% ⁵	עלייה 1%
תרחיש						
תזוזה בריבית צמודה למדד:						
1,197	1,344	1,258	1,349	1,197	1,344	1,197
בבנק						
1,025	1,158	1,080	1,155	1,025	1,158	1,025
מזה: בתיק הבנקאי						
172	186	178	194	172	186	172
בתיק למסחר						
תזוזה בריבית לא-צמודה:						
805	886	837	1,089	805	886	805
בבנק						
566	627	590	767	566	627	566
מזה: בתיק הבנקאי						
239	259	247	322	239	259	239
בתיק למסחר						
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:						
(135)	(48)	(98)	144	(135)	(48)	(135)
בבנק						
(135)	(48)	(98)	144	(135)	(48)	(135)
מזה: בתיק הבנקאי						
-	-	-	-	-	-	-
בתיק למסחר						

1. כולל מכשירים פיננסיים מורכבים, לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
3. סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בבאור 15 א בדוחות הכספיים.
4. שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של המכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

הערה: לא ארע בעשר השנים האחרונות שינוי שבועי מצטבר אשר לו היה מתרחש במועד הדיווח היה פוגע בהנחת העסק החי ששימשה בבסיס עריכת הדוחות הכספיים.

סיכון בסיס

מדיניות ניהול חשיפת הבסיס מכוונת להשגת רמות חשיפה רצויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה אליהם חשוף הבנק, בהתאמה לתחזיות בשווקים ולרמות הסיכון הרצויות ועל סמך המגבלות שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. החשיפות העיקריות נלקחות במגזר השקלי, במגזר צמוד המדד ובמגזר הדולרי.

חשיפת הבסיס נמדדת בתדירות יומית.

מדידת חשיפת בסיס במטבע צמוד מדד מביאה בחשבון, בין היתר, הנחות עבודה לשיעורי פירעונות מוקדמים במשכנתאות, שיעורי המשיכות בנקודות היציאה בתכניות חסכון, ועוד.

תיאבון וסיבולת הסיכון לסך חשיפות הבסיס הינם במונחי VAR (Value at Risk) ובמונחי היקף חשיפה כולל. מודל ה-VAR מודד את הסיכון הפוטנציאלי בשיטה פרמטרית בפוזיציה מטבעית בבנק ברמת ביטחון של 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימי עסקים במגזר המט"ח וחודש קלנדרי במגזר השקלי הצמוד.

הבנק קבע מגבלות לכל אחת מהמדידות.

טבלה 27: רגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד (המדידה כוללת הן את הפעילות המאזנית והן את החוץ מאזנית)

מט"ח אחר	פר"ש	יין	ליש"ט	אירו	דולר	מדד	
במיליוני ₪							
ליום 30 ביוני 2016							
2.4	- *	(0.1)	- *	(6.9)	(0.5)	59.0	עליה של 5%
4.9	0.1	(0.3)	- *	(11.8)	4.7	117.9	עליה של 10%
(2.4)	(- *)	0.1	(- *)	8.4	(6.8)	(59.0)	ירידה של 5%
(4.9)	(0.1)	0.3	(- *)	18.1	(18.6)	(117.9)	ירידה של 10%
ליום 30 ביוני 2015							
1.1	(2.1)	(0.2)	0.6	(2.2)	34.8	57.6	עליה של 5%
2.2	(4.2)	(0.4)	1.2	(3.9)	75.1	115.1	עליה של 10%
(1.1)	2.1	0.2	(0.6)	1.8	(32.8)	(57.6)	ירידה של 5%
(2.2)	4.2	0.4	(1.2)	3.4	(72.3)	(115.1)	ירידה של 10%
ליום 31 בדצמבר 2015							
0.4	(- *)	(0.1)	0.1	6.4	(1.2)	74.5	עליה של 5%
0.8	(- *)	(0.2)	0.2	11.8	0.4	149.0	עליה של 10%
(0.4)	- *	0.1	(0.1)	(4.1)	3.0	(74.5)	ירידה של 5%
(0.8)	- *	0.2	(0.2)	(7.1)	10.5	(149.0)	ירידה של 10%

* נמוך מ- 0.1.

טבלה 28: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

להלן תמצית מאזני ההצמדה

סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	מיליוני ש"ח
ליום 30 ביוני 2016					
41,144	829	4,480	5,741	30,094	נכסים
38,677	329	7,995	4,066	26,287	התחייבויות
2,467	500	(3,515)	1,675	3,807	הפרש
		3,618	(496)	(3,122)	עסקות עתידיות, נטו
		(68)	-	68	אופציות (שווי דלתא)
		*35	1,179	753	
* מזה: דולר – 64 מיליון ש"ח, אירו – (24) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – (5) מיליון ש"ח.					
ליום 30 ביוני 2015					
39,776	1,051	4,490	5,791	28,444	נכסים
37,415	557	7,566	5,008	24,284	התחייבויות
2,361	494	(3,076)	783	4,160	הפרש
		2,951	52	(3,003)	עסקות עתידיות, נטו
		114	-	(114)	אופציות (שווי דלתא)
		*(11)	835	1,043	
* מזה: דולר – 22 מיליון ש"ח, אירו – (21) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – (12) מיליון ש"ח.					
ליום 31 בדצמבר 2015					
40,888	934	4,577	5,699	29,678	נכסים
38,485	442	8,030	4,260	25,753	התחייבויות
2,403	492	(3,453)	1,439	3,925	הפרש
		3,475	(99)	(3,376)	עסקות עתידיות, נטו
		(85)	-	85	אופציות (שווי דלתא)
		*(63)	1,340	634	
* מזה: אירו – (12) מיליון ש"ח, דולר – (59) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – 8 מיליון ש"ח.					

סיכון מניות

הבנק חשוף לסיכון של תנודתיות בשערי המניות בגין אחזקות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר. דירקטוריון הבנק הגדיר מגבלות סיכון נפרדות במונחי היקף ובמונחי VAR הן עבור מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות, והן עבור תעודות סל על מדדי חו"ל או ETF.

הסיכון נובע מהשקעה במגוון מניות, ברובן סחירות, בבורסה הישראלית באמצעות יחידת הנוסטרו של הבנק במסגרת התיק למסחר והתיק הזמין למכירה, השקעות חברת הבת - אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.), אשר משקיעה בחברות העוסקות בתחומי פעילות שונים, שאינם בתחום הבנקאות ותחומים משלימים לו. פעילויות אלה מבוצעות תחת מגבלות והיקף מסגרות שאושרו בדירקטוריון הבנק, ותכליתן שיפור בתשואת הבנק.

טבלה 29: היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו
גילוי על פי נדבך 3

הערך במאזן	עלות	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני ש"ח				
ליום 30 ביוני 2016				
130	128	9	(7)	130
מניות – של אחרים				
ליום 30 ביוני 2015				
112	102	12	(2)	112
מניות – של אחרים				
ליום 31 בדצמבר 2015				
123	119	9	(5)	123
מניות – של אחרים				

טבלה 30: דרישות הון בגין קבוצות של מניות
גילוי על פי נדבך 3

ליום 30 ביוני 2016			ליום 30 ביוני 2015			ליום 31 בדצמבר 2015		
מאזנית	שווי הוגן	דרישות הון (12.70%)	מאזנית	שווי הוגן	דרישות הון (12.54%)	מאזנית	שווי הוגן	דרישות הון* (12.62%)
במיליוני ש"ח								
60	60	8	46	46	6	57	57	7
מניות								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
תעודות סל על מניות								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
תעודות סל קרנות עוקבות מדד								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
קרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
אחרים								
60	60	8	46	46	6	57	57	7
נסחרות על ידי הציבור								
18	18	2	25	25	3	23	23	3
מניות								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
תעודות סל על מניות								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
תעודות סל קרנות עוקבות מדד								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
קרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות ¹								
52	52	7	41	41	7	43	43	7
אחרים								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
70	70	9	66	66	10	66	66	10
מוחזקות באופן פרטי ²								

* יחס ההון בו נדרש הבנק לעמוד החל ביום 1 בינואר 2015. בנוסף, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "מגבלות למתן הלואות לדיר", נדרש הבנק להגדיל את היעד ליחס הון עצמי רובד 1 יחס ההון הכולל בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר. יעד הון עצמי רובד 1 יגדל בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

1. דרישת ההון בגין קרנות הון סיכון והון פרטיות מחושבת בהתאם לנכסי סיכון בהיקף של 150% מהשווי ההוגן של האחזקה.
2. לא סחירים.

סיכון אופציות

הבנק פועל בתחום אופציות סחירות ואופציות OTC, כאשר עיקר הפעילות מבוצעת באופציות על המטבע. הבנק מנהל פוזיציות בתחום בהתאם למגבלות שאושרו ע"י הדירקטוריון.

עיקר פעילות הבנק באופציות מט"ח/מט"ח נעשה תוך התכנסות Back To Back במסחר וללא יצירת סיכוני שוק לאורך זמן. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים אחרים" באור 11 בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2016.

באופציות מט"ח/ש"ח, ובמידה מוגבלת באופציות מט"ח/מט"ח, הבנק מנהל את תיק האופציות. חשיפה זו אינה בהיקף מהותי. במסגרת תיק זה נכללת גם פעילות מסוימת באופציות לצורך התכנסות על חשיפות הבסיס, המהווה חלק קטן מהתיק. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים ALM" באור 11 בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2016.

מדידת סיכוני השוק הגלומים בתיק האופציות מבוצעת באמצעות מודל תרחישים המבוסס על שיעור שינוי בשערי המטבעות ובתנודתיות.

להלן טבלה המציגה קשר בין סעיפים נפרדים במאזן ובדוח רווח והפסד לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון שוק בתיק הסחיר תוך שימוש במדדים העיקריים של הבנק לניהול סיכונים כמו ערך נתון בסיכון (VAR) וגילוי על סיכון שוק בתיק הלא סחיר כמו רגישויות לגורם סיכון, ערכים כלכליים ותרחישי רווחיות ו/או רגישויות

טבלה 31: קשר בין סעיפי המאזן לפוזיציות שנכללו במדידת סיכון השוק
גילוי על פי EDTF

ליום 31 בדצמבר 2015			ליום 30 ביוני 2015			ליום 30 ביוני 2016			
נכסים לא סחירים	נכסים סחירים	יתרה מאזנית	נכסים לא סחירים	נכסים סחירים	יתרה מאזנית	נכסים לא סחירים	נכסים סחירים	יתרה מאזנית	
במיליוני ש"ח									
נכסים									
4,641	2,027	6,668	6,061	1,084	7,144	2,380	2,019	4,399	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,175	8,489	10,664	1,875	6,786	8,661	2,119	9,803	11,922	נכסים פיננסיים בשווי הוגן
21,317	939	22,315	21,183	1,172	22,471	22,684	1,015	23,689	אשראי לציבור
170	85	255	216	119	335	242	86	328	נגזרים
147	222	369	214	303	517	68	121	189	נכסים פיננסיים אחרים
28,450	11,762	40,271	29,549	9,464	39,128	27,496	13,044	40,530	
התחייבויות									
31,641	907	32,466	30,293	1,090	31,302	32,231	894	33,080	פיקדונות הציבור
413	71	484	263	48	311	127	55	182	פיקדונות מבנקים וממשלות
61	3,260	3,179	72	3,316	3,202	58	3,083	3,020	כתבי התחייבויות ואג"ח
208	85	293	274	119	393	388	86	474	נגזרים
351	-	351	335	-	335	359	-	359	התחייבויות בשל הטבות פרישה
539	1,015	1,554	498	1,214	1,712	616	807	1,423	התחייבויות פיננסיות אחרות
33,213	5,338	38,327	31,735	5,787	37,255	33,779	4,925	38,538	

* ראה גם באור 15 א לדוחות הכספיים.

ניהול הסיכונים התפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכון משפטי וסיכונים ציית, אך אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין.

ניהול הסיכון התפעולי בבנק מיושם בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 350 וכן עפ"י הוראות רלוונטיות בנושאים של סיכון משפטי, סיכונים ציית, ניהול סיכון טכנולוגיות המידע ואבטחת מידע, הגנת הסייבר והמשכיות עסקית. נושאים אלה מעוגנים במסמכי מדיניות יעודים ופרטניים. הנהלות היחידות העסקיות הן אלו הנושאות באחריות לזיהוי וניהול הסיכונים בפעילות העסקית. אגף בקורות וניהול סיכונים מהווה קו הגנה שני לסיכון התפעולי.

מערכות המידע והמחשוב של הבנק

הפעילות בבנק נשענת במידה רבה על מערכות מידע ומחשוב המותאמות לצרכיו. פעילות טכנולוגיית המידע מאופיינת, בין היתר, בתהליכים חוצי ארגון, תוך השפעה משמעותית על התנהלות הבנק. הבנק מקפיד לשמור על איכותן של המערכות ועל תפקודן התקין, ומשקיע משאבים רבים בפיתוח והתאמה של מערכות המידע והמחשוב (תוכנה, חומרה, תקשורת וכדומה), לשימוש ולשימוש לקוחותיו, גם בניהול של מערך אבטחת מידע הולם, היערכות לשעת חירום והמשכיות עסקית.

לבנק התקשרות מהותית רבת שנים לקבלת שירותי מחשוב ותפעול עיקריים מבנק לאומי לישראל בע"מ החושפת את הבנק לסיכונים בתחום מיקור חוץ. הסכם המחשוב והתפעול הנוכחי נחתם לתקופה של 10 שנים המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2016, ובתומה תחל תקופה העשויה להימשך עד שלוש שנים בה יתנהל פרויקט סיום ההתקשרות. ההתקשרות עם בנק לאומי מגובה באישורים הרגולטוריים הנדרשים, והצדדים פועלים לחידושם לפי הצורך. עם התקרבות מועד סיום תקופת ההתקשרות הנוכחית עם לאומי, הבנק נערך לבדיקת האפשרויות העומדות בפניו בהמשך.

לקראת סוף 2015 הוקמה ועדת מחשוב ייעודית של הדירקטוריון לצורך פיקוח אחר תהליך ההיערכות בנושא, ובחינת אלטרנטיבות לקבלת שירותי מחשוב בעתיד, תוך פיקוח וליווי שוטפים של התהליך. הבנק נעזר בשירותי ייעוץ חיצוניים בנושא.

בנוסף לשירותי מחשוב בנק לאומי הבנק מפעיל מערכות מחשוב עצמאיות שפותחו על ידו ו/או באמצעות בתי תוכנה.

הגנת הסייבר ואבטחת מידע

בחודש ספטמבר 2015 נכנסה לתוקף הוראת בנק ישראל מספר 361, בנושא "הגנת הסייבר" 2015. יחידת הסייבר, בסיוע חברות ייעוץ, פועלת לתכנון ומימוש העקרונות שאושרו במסמכי האסטרטגיה ומדיניות ניהול סיכון הסייבר, ובהתאמה נבנתה תכנית עבודה תלת שנתית להגנת הסייבר לשנים 2016-2018, והוגדרו נהלי עבודה. עיקר הפעילות במהלך שנת 2016 יתמקד בביצוע סקרי סייבר, תכנון ומימוש בקורות בהתאם לתוצרים הטמעת תכנית מודעות והדרכה, פעילות צוות עבודה משולב חוצה ארגון תרגול סייבר ובקרת ספקים בהתאם למתודולוגיה עדכנית.

המשכיות עסקית - היערכות למצבי חרום

אירועים מסוגים שונים עלולים לפגוע או להשבית פעילויות מהותיות של הבנק ולקוחותיו, לפגוע בהמשכיות עסקיו, לחשוף את הבנק לסיכונים שונים ולגרום לבנק ו/או ללקוחותיו נזקים משמעותיים.

לבנק תכניות המשכיות עסקית בחירום, המפרטות את אופן הפעלת השירותים בחירום ואת המשאבים הנדרשים כאשר האסון מתרחש, על-מנת לחזור ביעילות ובלו"ז קצר לשגרת עבודה רגילה, וכן ניהול תקין של נכסי טכנולוגיית המידע אשר תומכים בתהליכים בעלי השפעה מהותית על התנהלות עסקי הבנק.

לעניין ניהול הסיכון התפעולי בבנק ובכלל זה מערכת המידע והמחשוב של הבנק, הגנת סייבר ואבטחת מידע, והמשכיות עסקית, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

גילוי על פי EDTF

סיכונים מובילים ומתפתחים

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה כאמור בסיכונים: סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים (לרבות סיכוני IT, סייבר ואבטחת מידע, סיכונים משפטיים וסיכוני ציות), וכן סיכוני מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים בבנק מבוצע כאמור מעקב הדוק אחר כלל הסיכונים אליהם חשוף הבנק, כמפורט במסמך זה. לפירוט בדבר הסיכונים השונים ודירוג מידת השפעתם על הבנק ראה גם פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה של הבנק.

בנוסף הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלים או עשויים להשפיע על הבנק ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים. סיכונים פרטניים שהינם סיכונים מובילים ומתפתחים מהותיים אשר הבנק מזהה ונערך לניטורם וניהולם הינם: היערכות לקראת מועד סיום ההתקשרות הנוכחית עם בנק לאומי בנוגע למתן שירותי מחשוב, התגברות איומי סייבר, סיכוני ציות שבציידים אכיפה מוגברת, יוזמות רגולטוריות והמשך סביבת ריבית נמוכה העלולות להשפיע על מידת יישום האסטרטגיה העסקית של הבנק ורווחיותו, וכן מעקב אחר המתרחש בשוקי ההון בעולם, המערכת הבנקאית העולמית ובעיקר אחר מערכת הבנקאות האירופאית. לפירוט נוסף ראה דיווח בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

סיכון ציות

סיכון ציות מוגדר כסיכון שתאגיד יסבול מסנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות חוק, רגולציה, נהלים פנימיים וקודים אתיים.

ניהול סיכוני הציות מיושם בהתאם להוראת הדין החל על הבנק, לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 308 - ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי, שנוסחה העדכני נכנס לתוקף ביום ה-1 בינואר 2016.

מדיניות ניהול סיכוני הציות נדונה ומאושרת על ידי הדירקטוריון לפחות אחת לשנה.

לעניין ניהול סיכון הציות בבנק, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015

סיכון משפטי

סיכון משפטי הינו סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם והוא כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או לצעדי עונשין (Fines Penalties) כתוצאה מפעילות פיקוחית (Punitive Damages), כמו גם מהסדרים פרטניים.

האגף ליעוץ משפטי וציות של הבנק אחראי לניהול הסיכון המשפטי בבנק והוא מעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות הבנק וקבוצתו, והיעצת המשפטית הראשית משמשת כמנהלת הסיכון המשפטי של הבנק.

נכון למועד הדיווח, מפת הסיכונים המשפטיים של הבנק אינה כוללת סיכונים שיוניים אשר הוערכו ברמה של סיכון שיורי גבוה (קריטי/חמור).

לעניין ניהול הסיכון המשפטי בבנק, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין הוא הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מהתנהלות התאגיד, מצבו הפיננסי או פרסום שלילי (אמיתי או כוזב) ועלול לבוא לידי ביטוי בתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עשויה להשפיע לרעה על אמון הציבור בבנק ועל יכולתו של הבנק לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון (כגון באמצעות שווקים בין-בנקאיים או שוקי איגוח).

לעניין ניהול סיכון המוניטין בבנק, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

סיכון אסטרטגי

הסיכון האסטרטגי הינו סיכון נוכחי או עתידי לרווחי הבנק, להון, למוניטין או למעמד הבנק, אשר עלול לנבוע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום לא נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה נוצר ממידת התאימות של המטרות האסטרטגיות שהציב הבנק, ליכולתו ולסביבה הכלכלית בה הוא פועל, משימות תכניות העבודה והיעדים שהוגדרו לצורך השגתן, מהמשאבים שהוגדרו לצורך העמידה בתכניות ומאיכות היישום של מרכיבי התכניות.

לעניין ניהול הסיכון האסטרטגי בבנק, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. בנקים יכולים להיחשף לסיכונים סביבתיים בהיבטים שונים של פעילותם וסיכונים אלו עלולים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כמו: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון הנזילות) תיתכן גם חשיפה לסיכון מוניטין כתוצאה מהאפשרות שייחוס לבנק קשר לגורם היוצר מפגע סביבתי.

לעניין ניהול הסיכון הסביבתי בבנק, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

יחס כיסוי הנזילות

גילוי על פי נדבך 3

הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" (LCR) מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.

לעניין ניהול סיכון היחס כיסוי הנזילות בבנק, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015 בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית נקבעה על 60% ותגדל ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ובאופן הדרגתי עד ל-100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו. הדרישות חלות הן בסך המטבעות והן במטבע-חוץ בנפרד, הן ברמת התאגיד הבנקאי "סולו" והן ברמת המאוחד, וחישוב היחס מבוצע בהתאם. תאגיד בנקאי אשר אינו עומד ביחס נדרש לדווח באופן מיידי לפיקוח על הבנקים, ולאחר שלושה ימי חריגה להגיש תוכנית לעמידה בדרישה המזערית. יחס כיסוי הנזילות נמדד ברמה יומית ונמצא במגמת עליה כחלק מתכנון הבנק לעמוד במתווה רב שנתי עולה, בהתאם להוראות המעבר.

ככלל, יחס כיסוי הנזילות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 שונה מהמודלים הפנימיים החלים בבנק. היחס הממוצע במהלך הרבעון השני עמד על 111% אל מול דרישה מזערית של 80%.

טבלה 32: יחס כיסוי הנזילות

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביולי 2016	
יחס כיסוי הנזילות	98%	111%	
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים*	60%	80%	

* יחס כיסוי הנזילות המזערי על ידי המפקח על הבנקים יגדל באופן הדרגתי מ-60% ליום 1 באפריל 2015, 80% ליום 1 בינואר 2016 ועד לשיעור 100% ביום 1 בינואר 2017.

טבלה מספר 32 - יחס כיסוי נזילות (המשך)

גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 30 ביוני 2016		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
סך ערך משוקלל (ממוצע) ²	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ¹	סך ערך משוקלל (ממוצע) ²	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ¹	מיליוני ש"ח
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה				
10,768	10,809	11,474	11,545	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים				
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:				
167	3,341	182	3,632	פיקדונות יציבים
1,023	9,005	1,044	9,356	פיקדונות פחות יציבים
124	4,147	137	4,574	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין 221)
מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:				
-	-	-	-	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים
8,553	13,039	8,405	12,645	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)*
26	26	8	8	חובות לא מובטחים
-	54	0	166	מימון סיטונאי מובטח
דרישות נזילות נוספות, מזה:				
4,945	4,945	3,793	3,793	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
1,560	8,358	1,152	7,581	קווי אשראי ונזילות
516	516	384	384	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
146	5,009	157	4,995	מחויבויות מימון מותנות אחרות
17,060	48,440	15,262	47,134	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים				
הלואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)				
1,319	1,484	1,431	1,578	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
4,743	6,139	3,489	4,293	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
6,063	7,624	4,920	5,871	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם ³				
10,768		11,474		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
10,999		10,343		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
98%		111%		יחס כיסוי נזילות (%)

1. ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
2. ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
3. ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה של הבנק מבוסס בעיקר על מזומן ופיקדונות בבנק ישראל ועל אג"ח ממשלת ישראל בשקלים בנוסף לאג"ח ממשלת ארה"ב במט"ח, כמפורט להלן.

טבלה 33: נכסים נזילים באיכות גבוהה
גילוי על פי ETF

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 30 ביוני 2016 מיליוני ש"ח	
		נכסי רמה 1:
201	192	מטבעות ושטרי כסף
4,957	2,802	סך זרבות בבנק המרכזי (לאחר ניכוי חובת נזילות)
7,449	8,329	ניירות ערך סחירים כשירים במשקל סיכון 0%
-	-	מכשיר חוב שהונפק במטבע מקומי של ריבונות או בנק מרכזי מקומיים שמשקל הסיכון שלהם אינו 0%
-	-	מכשיר חוב שהונפק במטבע חוץ של ריבונות או בנק מרכזי מקומיים שמשקל הסיכון שלהם אינו 0%
<u>12,608</u>	<u>11,323</u>	סה"כ נכסי רמה 1
		נכסי רמה 2א:
-	-	ניירות ערך סחירים כשירים במשקל סיכון 20%
-	-	מכשירי חוב קונצרניים ואיגרות חוב מכוסות כשירים בדירוג בינלאומי AA- ומעלה
		נכסי רמה 2ב:
36	67	מכשירי חוב קונצרניים בדירוג בינלאומי A+ עד A- או דירוג מקומי AA- ומעלה
<u>36</u>	<u>67</u>	סה"כ נכסי רמה 2ב
<u>12,644</u>	<u>11,390</u>	סה"כ נכסים נזילים באיכות גבוהה

סיכון נזילות ומימון

גילוי על פי EDTF

סיכון נזילות הינו הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

אופן פעילותם של הבנקים מאופיינת כספקי הלוואות ארוכות טווח הממומנות באמצעות פיקדונות קצרי מועד, הופך אותם לפגיעים לסיכון נזילות, הן לסיכון שבאופיו הינו ספציפי לכל בנק והן לסיכון המשפיע על השווקים בכללותם. ניהול סיכון הנזילות נועד לוודא כי לבנק תהיה את היכולת לממן גידול בנכסים ולפרוע התחייבויות במועד פירעון מבלי להיקלע להפסדים חריגים (unacceptable losses). ככלל, הבנק מעדיף את הקטנת סיכוני הנזילות על פני שיקולי רווחיות לטווח קצר.

מודל הנזילות הפנימי

הבנק מנהל את רמת הנזילות שלו גם על פי מודל פנימי (בנוסף ל-LCR), הנגזר ממדיניות ניהול סיכון הנזילות. המדידה הפנימית נבחנת בתרחיש שוטף ובתרחישי קיצון. בנוסף, נבחן מצב הנזילות הכולל של הבנק ומדדים המצביעים על התפתחות אפשרית של תנאי משבר ביחס לבנק או המערכת הבנקאית.

הנחות היסוד של מודל הנזילות נקבעות באופן שמרני, תוך התייחסות ליכולת המימוש של הנכסים המרכיבים את כרית הנזילות. הנחות המודל נבחנות אחת לשנה לפחות על פי ההתפתחויות בשווקים ו/או בבנק, ומובאות לדיון ואישור בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2016 יחס הנזילות לא ירד מהמגבלות שנקבעו, פרט לחריגה בודדת לא מהותית בתרחיש קיצון במט"ח, אשר נסגרה תוך יומיים.

תוכניות מימון בשעת חירום

לבנק תוכנית חירום במסגרתה מתוארות דרכי הפעולה להתמודדות עם התממשות תרחישי קיצון, לרבות פעולות שונות שיינקטו על ידי הנהלת הבנק והסניפים.

לעניין ניהול סיכון הנזילות ומימון בבנק, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2015.

טבלה 34: סיכום של נכסים משועבדים ולא משועבדים

גילוי על פי EDTF

ליום 31 בדצמבר 2015		ליום 30 ביוני 2016		
לא משועבדים ^{2,3}	משועבדים	לא משועבדים ^{2,3}	משועבדים	
				במיליוני ₪
-	33	31	700 ¹	מזומן ונכסים נזילים אחרים ¹
7,277	820	8,846	700 ¹	ניירות ערך
-	293	763	763	ני"ע שנשאלו ⁴
7,277	1,146	8,846	1,494	סך הכל

1. בהתאם להסכם של הבנק עם מסלקת מעו"ף ומסלקת הבורסה ועל-פי החלטות הדירקטוריון של מסלקת המעו"ף וחוקי העזר והמתאר של מסלקת המעו"ף, מפקיד הבנק בחשבון על שם מסלקת המעו"ף ניירות ערך כבטוחות לטובת מסלקת המעו"ף וכן מזומנים בחשבון שנפתח על שמה בבנק אחר, שיהוו תשלום למסלקות על חשבון כל סכום שהבנק יהיה חייב להן בגין עסקות במעו"ף ובניירות ערך ישראלים, שהבנק יהיה אחראי להם כלפיהן, וזאת כנגד התחייבות המסלקות להשיב לבנק סכום זה בהתאם להסכם. להבטחת חיובים אלה יצר הבנק ביום 31 במרס 2004 שעבוד קבוע ושעבוד צף בדרגה ראשונה ללא הגבלת סכום על החשבונות הללו לטובת מסלקת המעו"ף. נכון ליום 30 ביוני 2016 מופקדים במסלקת מעו"ף ומסלקת הבורסה סכומים מעבר לדרישת הביטחונות.
2. להבטחת סליקת עסקאות אשראי תוך יומי שבנק ישראל מקצה או יקצה לבנק מעת לעת במסגרת פעולתו במערכת זה"ב (RTGS) יצר הבנק שעבוד שוטף לטובת בנק ישראל על מלאי אג"ח מדינה ומק"מים.
3. הבנק חבר במסלקת היורוקליר בנק בריסל אשר סולקת ניירות ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילותו זו של הבנק באמצעות המסלקה הנ"ל ולהבטחת האשראי שמנוצל על ידי הבנק בפועל באותה מסלקה מעת לעת, שעבד הבנק ניירות ערך. מסגרת האשראי כנגדה שועבדו ניירות הערך מסתכמת ב- 6 מיליון דולר של ארה"ב.
4. ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן.

נטע אברהמוב ביטן	ישראל טראו	זאב אבלס
מנהלת סיכונים ראשית	מנהל כללי	יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח: 15 באוגוסט 2016